

Uveljavljanje gospodarske reforme na ormoškem obmoĉju

Gospodarske organizacije na obmoĉju občine OrmoŹ so se znale v novih pogojih gospodarjenja. Uspešno izkoriŹajo notranje rezerve in iŹeje nove moŹnosti za boljŹo proizvodnjo.

V sredo, 15. t. m., je bilo posvetovanje predsednikov in sekretarjev obĉinskih odborov SZDL pomurskih obĉin in občine OrmoŹ v Jeruzalemu. Namen posvetovanja, ki bi bil v celoti doseŹen, je bila razprava o aktualnih politiĉnih problemih pri izvajanju gospodarske reforme. Navzoĉi pa so razpravljali tudi o pripravah na konferenco krajevnih in obĉinskih organizacij SZDL ter o pripravah na VI. kongres SZDL Slovenije.

Navzoĉi so ocenili politiĉno situacijo na obmoĉju Źtirih pomurskih obĉin in občine OrmoŹ. Na posvetovanju je sekretar Obĉinskega odbora SZDL OrmoŹ Ivan Vencelberger dejal, da je fazo priprav in dosedanjo realizacijo gospodarske reforme na obmoĉju obĉine OrmoŹ spremljala Źivahna politiĉna dejavnost. Bilo je precej posvetovanj obĉinskega in krajevnih politiĉnih aktivov; sestankov organov upravljanja, sindikalnih podruŹnic, osnovnih organizacij ZK itd.

Obĉani so ugodno sprejeli spremembe v gospodarskem sistemu, vendar so obĉutljivo reagirali na poskuse pretiranega zviŹevanja cen in drugih oblik izkrivljanja reforme. Obĉani so bili seznanjeni s smotri gospodarske reforme. Te so uspeŹno primerjali s praksami v gospodarskih organizacijah, odkrivali so pomanjkljivosti, slabosti, teŹave in probleme. Obĉani so ostro obsojali previske cene sveŹega mesa, komunalnih uslug, neoddloĉnosti pri zmanjŹevanju administracije, premalo zavzemanje za boljŹo organizacijo dela, samovoljnost in podobno. Iskanje novih moŹnosti, izkoriŹevanje notranjih rezerv, zmanjŹevanje nesreĉ pri delu, sploŹno varĉevanje, prihranek pri materialu, zniŹanje sekundarnih stroŹkov in drugo je pripomoglo, da so si gospodarske organizacije ustvarile primerne pogoje za nadaljnji razvoj.

Gospodarska reforma je sproŹila vrsto procesov v delovnih organizacijah. Poveĉana je produktivnost dela na osnovi boljŹe organizacije in racionalizacije proizvodnje, izboljŹena je delovna disciplina, nagradjevanje po uĉinku dela in varĉevanje.

Delovne organizacije na obmoĉju občine OrmoŹ so uvedle sploŹno varĉevanje. Omejile so sluŹbena potovanja, odpravile reprezentanco, zmanjŹale Źtevilo telefonov in pogovorov, zmanjŹale so porabo elektriĉne energije, pisarniŹkega materiala in podobno. Z boljŹo disciplino na delovnem mestu je tudi porasla produktivnost. V gradbenem podjetju »Ograd« OrmoŹ so letos povpreĉno zviŹali normo za 8-9%. Tovarna »JoŹe Kerenĉiĉ« je ohranila isti nivo proizvodnje kot v letoŹnjem prvem polletju, ki je bil poveĉan za 17%, ĉprav se je Źtevilo zaposlenih zniŹalo za 11 ljudi. Zaposleni so izpolnjevali norme povpreĉno s 115%.

Med ostalim je reforma odprla tudi proces iskanja boljŹih organizacijskih oblik proizvodnje, tehnoloŹkih postopkov ter spremembe v proizvodnji nekurantnega blaga. Tako v Kmetijski zadruŹi OrmoŹ razpravljajo o re-

organizacijah ekonomskih enot na osnovi panog proizvodnje. Gradbena operativna je zaĉela izdelovati dekadiĉne in meseĉne operativne plane. Tovarna »JoŹe Kerenĉiĉ« bo zaradi izboljŹanja tehnoloŹkega postopka v proizvodnji poveĉala osebne dohodke za nadaljnjih 5%. Elastiĉno prilagajajo strukturo proizvodnje trŹiŹu. Tovarna je letos osvojila 28 novih proizvodov, trenutno pa osvajajo Źe nadaljnje Źtiri proizvode.

Gospodarske organizacije se tudi zavzemajo za zmanjŹevanje administrativnega kadra. V Kmetijski zadruŹi OrmoŹ so zniŹali Źtevilo zaposlenih v upravi za 10 ljudi, v tovarni 6 in v Ogradu za 3 pisarniŹke moĉi. V teku je izdelava nove sistematizacije mest, ki bo imela za posledico, da bodo ukinjena nekatera delovna mesta. S tem bo zmanjŹano reŹiŹsko osebje v gospodarstvu. Zelo malo je bilo odpuŹenih neposrednih proizvajalcev. To so bili nekvalficirani delavci. Gospodarske organizacije so poveĉale osebne dohodke zaposlenim za

12-20%. Nagradjujejo po pravilnikih o delitvi osebnih dohodkov, le v komunalnem podjetju so poveĉali osebne dohodke po regresivnem sistemu. Kombinirano izdeluje novi pravilnik, s katerim bo Źtevilo reŹiŹskih delavcev omejeno na minimum.

Obĉinski proraĉun in problemi Źolstva

LetoŹnji proraĉun občine OrmoŹ znaŹa 676.000.000 dinarjev. Od tega bo zbrala obĉina 533 milijonov, in prispevala republika 143 milijonov dinarjev. Predvideva se izpad iz prispevka na osebne dohodke v znesku pribliŹno 30 milijonov in iz kmetijstva 20 milijonov dinarjev. Źtevilo zaposlenih se je v obĉini zmanjŹalo, ker so nekateri objekti zgrajeni, drugi pa v zakljuĉni fazi gradnje. Zgrajena je goveja ferma v SrediŹu del nove vinske kleti pa bo letos predan namenu. Osebnih dohodki so se poveĉali v taki viŹi-

*Teđnik« Izhaja pod tem skrajŹanim imenom od 24. nov. 1961 dalje na predlog Obĉinskega odbora SZDL Ptuj in OrmoŹ — Izdaja zavod »Teđnik« Ptuj — Odgovorni urednik: Anton Bauman — UredniŹtvo in uprava Ptuj, Laskova 8 — Tel. 156 — St. tek. raĉuna: NB Ptuj 604-19-603-72 — Tiska ĉasopisno podjetje »Mariborski tisk« — Rokopisov ne vraĉamo — Celoletna naroĉnina za tuzemstvo 2000, za izozemstvo 3000 din

TE DNI PO SVETU

ZAHODNONEMŹKE SKUPŹINSKE VOLITVE

Vladna koalicija, toda kakŹna?

Nedeljske volitve v Zahodni Nemĉiji prikaŹujejo z zanimanjem poleg domaĉih volitev tudi v tujini. Medtem ko v nemŹki javnosti nekako Źele spremembe — krŹŹansko demokratska vlada vsa povojna leta —, se je pa socialnodemokratska stranka, ki naj bi jo Źeljah nekaterih znamenjala krŹŹanskodemokratsko, potrnila, da je odvrгла s svoje ideoloŹke podlage vse tisto, kar bi jo Źe moglo oznaĉevati kot razredno stranko, in se prelevila v sploŹnonemŹko stranko.

O zunanje-politiĉnih razlikah bi ne mogli govoriti na veliko. Če so se socialni demokrati prepričevali, kdaj koli borili npr. proti ponovni nemŹki oboroŹitvi, tega sedaj ne delajo veĉ. Morda se vodstvo upira atomski oboroŹitvi, toda tudi tu ni veĉ tolikŹne trdnosti. Od tod do Źe poveĉane nemskega militarizma, ki ga skrbno negujejo in Źirjo nekdanji nacistiĉni in militaristiĉni krogi s trdnimi pozicijami v drŹavnem in vojaŹkem aparatu, pa je le majhen korak. Obe vodilni stranki se zavzemata za zdruŹeno Evropo, za dostojno vlogo Nemĉije v njej. Operirata s svobodnim svetom, kar oĉitno pomeni, da je vzohod v njihovih oĉeh v bistvu Źe vedno »straŹilo« kakor v ĉasih »hladne vojne«, ĉetudi ga skuŹajo, vsaj novo krilo v krŹŹanski demokraciji in socialdemokratsko vodstvo, lahko omiliti s potrebo po gospodarskih stikih. Seveda ima pomembno vlogo tudi nemska industrija, ki bi si Źelela zagotoviti trŹiŹiŹa za svoje izdelke na obmoĉju, ki bi bilo resen kupec.

Vsa predvolilna kampanja je potekala v duhu, ki naj prepreĉa Nemce v pravilnost doseganje

politike. Na to resnico opozarjajo liberalci, tretja sila po Źtevilcu glasov. Ti so bili doslej zavetniki krŹŹanskih demokratov v vladi, ĉetudi so imeli o doloĉenih vpraŹanjih svoje mnenje in so v razpravah tu in tam celo podprli socialne demokrate — opozicionalce. Seveda bi tudi ti radi ohranili vlogo posrednika, pa zato opozarjajo na moŹnost »ĉrno-rdeĉe« koalicije, kot imenuje morebitno enotno socialnodemokratsko in krŹŹansko demokratsko vlado (morda po nekakŹnem zgledu Avstrije). Taka koalicija pa bi, kot pravijo liberalci, onemogoĉila zahodnonemŹko demokracijo, to je demokracijo veĉ strank in veĉjih premikov.

Ni dvoma, da o taki koaliciji bolj mislijo nekateri socialni demokrati, ker bi le tako, mogli uveljaviti doloĉene zahteve ali nazore, v katerih se razlikujejo od krŹŹanskih demokratov. ManjŹe desničarske skupine ne raĉunajo na veĉji doliv glasov in zato tudi ne morejo biti merodajne. Če upoŹtevaro izsledke ustanov za raziskovanje javnega mnenja, potem imajo Źe vedno najveĉ moŹnosti za zmago krŹŹanski demokrati (veĉ kot 40 odstotkov glasov), nato slede socialni demokrati (blizu Źtiri-deset) in druge stranke. VpraŹevanje zase je, koliko so volivce pritegnile (ali odbile) predvolilne turnee vseh politiĉnih prvakov, predvsem dosedanji kanclerja Erharda in pretendenta za ta poloŹaj socialnega demokrata Brandta. Nemci so se namreĉ potrnili, da se v predvolilni tihli ĉimolj pribliŹujejo ameriŹkem okusu in pompu.

Ostali dogodki

PosredniŹka pot, glavnega tajnika OZN U Tanta v Indiji in Pakistanu se je konĉala brez otipljivega uspeha. Pakistanci napovedujejo boj do konca in postavlajo plebiscit za KaŹmir kot pogoj, da se sedejo za zeleno mizo. Indijci opozarjajo na bojevite izjave pakistanskega predsednika in sodijo, da morajo nadaljevati vojaŹke operacije.

POSREDOVANJE

F. B. Vendar glavni tajnik upa v

uspeh. Po vrnitvi v New York je namreĉ dejal, da se je v sedmih dneh »okrepila Źelja Indije in Pakistanu po miru«. Tak vtis je vsaj imel po razgovorih v obeh prestolnicah z najviŹjimi predstavniki vlade. Toda boji na frontah se nadaljujejo, poroĉila o uspehih pa si nasprotujejo. Eno je seveda zanesljivo: da na obeh straneh po nepotrebnem uniĉujejo ĉloveŹka Źivljenja in gnotne dobrine, ki bi jih tako

(Nadaljevanje na 2. strani)

25. IX. 1965 BO OBĀNI ZBOR SINDIKATA DELAVCEV DRUŹBENIH DEJAVNOSTI OBĀINE PTUJ

Sindikata delavcev druŹbenih dejavnosti občine Ptuj, ki Źteje prek 1800 ĉlanov sindikata, ima v soboto, 25. septembra 1965, drugi redni obĉni zbor Obĉinskega odbora sindikata v Sindikalni Źoli »Franc Kramberger« v Ptuj. Obĉni zbor se bo priĉel ob osmi uri zjutraj. Ālani sindikata so na obĉnih zborih sindikalnih podruŹnic izvolili na vsakih 25 ĉlanov sindikata po enega delegata. Glede na to, da nekateri sindikalne podruŹnice tvorijo Ālani sindikata veĉjeŹe Źtevilka delovnih skupnosti, kot je to primer v Źolstvu in v kulturi, je Obĉinski odbor sindikata sklenil, da se izvolijo delegati tako, da bo vsaka Źola v obĉini zastopana z najmanj 1 delegatom.

Obĉinski odbor sindikata skrbno pripravljajo poroĉilo za obĉni zbor, v katerem bodo prikazani

politika aktivnost sindikalnih podruŹnic in aktualni problemi v zdravstvu, Źolstvu, v upravi, v sodstvu, v kulturi, bankah itd.

V sindikalnih podruŹnicah so v teh dneh sestanki, na katerih se delegati posvetujejo s Ālani sindikata o staliŹih, ki jih do doloĉenih vpraŹanj zavzema sindikalna podruŹnica in o katerih bodo govorili delegati na obĉnem zboru. Prav tako v sindikalnih podruŹnicah razpravljajo o kandidatih za novi Obĉinski odbor sindikata, v katerega bo na obĉnem zboru izvoljenih 13 Ālanov. Na obĉnem zboru bodo sprejeli delovni program sindikata za mandatno dobo 1965-1967 in pravilnik o naĉinu dela ter naloga Obĉinskega odbora sindikata.

Obĉinski odbor sindikata skrbno pripravljajo poroĉilo za obĉni zbor, v katerem bodo prikazani

Źe nekaj dni snemanja filma po romanu „Mademoiselle du Maupin“

Od srede, 8. 9. 1965, pa do 20. 9. 1965 je v Ptuj na gradu marsikdo prikraŹan za ogled kulturno zgodovinske zbirke, oddelka NOV in na novo urejene galerije slik, ker si je za ta ĉas zagotovila grajsko dvoriŹe in prvo nadstropje ptujskega gradu filmska druŹba iz Rima, ki snema za film po romanu Teophila Gothiera »Mademoiselle du Maupin«.

Prihod filmske druŹbe v Ptuj, ki jo tvorijo moŹki in Źenske raznih strokovnosti, ki jih zahteva filmska umetnost, je vzbudil med Ptujĉani, pa tudi med sosedomi Mariborĉani, precej pozornosti. V Ptuj su zasedli Ālani druŹbe in podjetja Filmservis iz Ljubljane veĉino kapacitet hotela Petovio in drugod ter se celo privatno nastanili. Nekaj jih stanuje v Mariboru v Slaviji.

Pred hotelom Petovio je stalno veĉ osebnih avtomobilov z evidenĉno tablico Roma 82-4568 itd. V recepciji hotela zagledate na zidu v slovensĉini in italijanŹŹini za vsak dan delovni program. Vsi se zberejo na gradu ob doloĉeni uri in ko je vse nared, zaĉne snemanje v dvoranih ali zunaj. Mimogrede sliŹite spoznavanje pri delu v slovensĉini ali srbohrvaŹŹini, v italijanŹŹini in francoŹŹini. ReŹiser g. Bolognini je zelo nevoljen, ko opazi med zaposlenimi Źe nezauŹeljene gledalce, enako pa tudi direktor Filmservis. Vendar tudi tukaj ni brez izjem. Do skupine pridete le mimo kupov elektriĉnih kablov, mimo Źtevilnih reflektorjev in drugih pripomoĉkov. Vsega skupaj so pripeljali iz Ljubljane veĉ kot 4 tovrnjake in Źe 4 agregate. Ko je grad razsvetljen, v njem prav gotovo snemajo, pa ĉprav je to ob 3. uri zjutraj.

Najveĉje zanimanje za filmsko dogajanje na ptujskem gradu je vsekakor med mladino, med uĉenci in diŹtvo, ter med ostalo mladino, ki obiskuje kino in ki so filmskim igrakom in igralcem veĉ kot naklonjeni. Ko bi le smel na grajsko dvoriŹe, da bi videli iz bliŹine, kako poteka snemanje. Enemu ali drugemu se posreĉi videti glavne igralce spotoma na grad ali pa na voŹnji po mestu. Opazijo na

njih vsako malenkost in posebnost. Katarina Spaak jim je postal bliŹnja znanka. NajboljŹe, da bi jih priŹla obiskat v Źolo, vendar ji snemanje filma vzame ves ĉas. Tudi odrasli bi radi videli simpatično in mirno Belgijko Katarino in Źivahno Spanjko Michaelo, ki nastopata v

Prisrva na snemanje scene v vili tete Rosine: v sredini Katarina Spaak in Robert Hosen, na levi Michaela in Tomas Milian na desni

tem filmu, enako tudi glavnega igralca Francoza Roberta Hosenja in Milliana Tomasa s Kube, Italijana Cesara Gelli, naŹo znano gledaliŹko igralko Elviro Kraljevo in mladega igralca Karla Podgorelca ali na novo odkrito, za film zanimivo sedmoŹolko Bistvo Vari iz Maribora itd. Ko bo po konĉanem filmu v Ptuj prva predstava, bo prav gotovo za vstopnice veĉji naval, kot je bil kdajkoli prej.

ReŹiser g. Mauro Bolognini se o samem Ptuj zelo lepo izraŹa. Pravi, da ga je navduŹil pogled

na samo mesto, Źe posebej pa notranjost gradu in bogastvo njegovih zgodovinskih znamenitosti, ko je bil pred 2 meseci prviĉ v Ptuj. Zato je priŹel tudi Ptuj in plan snemanja in z njim pa Źe Borl vsaj mimo-beŹno. Dalje pravi g. Bolognini, da zasluŹi ta ptujska lepota in dragocenost, da jo vidi in obĉuduje ŹirŹi svet tudi na filmskem platnu. Se posebno pa mu ugaja galerija slik, ki je po njegovi oceni enostavno, vendar poetiĉno urejena in je prepriĉan,

in ljudje, ki jih vino hitro spravi ĉez mejo Źidane volje.

Ugledna slovenska igralka Elvira Kraljeva, v filmu »Mademoiselle du Maupin« teta Rosina pa pravi, da je rada priŹla v Ptuj odigrat vlogo, ki jo je prevzela na povabilo Filmservis iz Ljubljane. Veĉ let je kot deklica Źivela v Mariboru in je hodila kot Ālanica mariborskega gledaliŹa od 1922. dalje gostovat v Mariborĉani v ptujsko gledaliŹe. Āim je tokrat prispela v Ptuj, si je najprej ogledala ptujsko gledaliŹsko zgradbo, ki je sedaj v obnavljanju in ji je osebno Źal, da so nemŹki faŹisti fasado gledaliŹske zgradbe tako skazili, da ji Źe sedaj ni mogoĉe vrniti preŹnje podobe. Po osvoboditvi, leta 1946, je tudi gostovala v ptujskem gledaliŹu. Se sedaj vedno rada sede na klopec ob Dravi v parku, saj se ji zdi, kot da gleda morje pri Trstu.

Kramljanje z vsemi od ljudi, ki so zaposleni okrog filma »Mademoiselle du Maupin« bi bilo prav zanimivo. Nekaj ga naj prihranimo Źe za zadnji dan bivanja igralcev in ostalega osebja v Ptuj, ko bo Źe raje izrazila svoje vtise iz Ptuja tudi filmska umetnica Katarina Spaak, ki niti sanjala ni, da bo kdaj bivala 10 dni v zelo zanimivem Ptuj, o katerem nikdar ni niĉesar sliŹala niti ĉitala. Se na zemljevidu ga ni opazila. Sploh pa si ni mogla nikdar niti misliti, da bo slikana pred ptujskimi zgodovinskimi zanimivostmi in da bo z njimi zopet predstavljen velikega Źtevilu gledalcev filmov.

Ptujĉani smo lahko ponosni, da je izven naŹih meja vedno veĉ ljudi tudi iz vrste kulturnih delavcev in umetnikov, ki nas navejajo in obišĉejo in potem poveĉajo svojim poslovnim in osebnim prijateljem o lepotah krajeva ob Dravi, zlasti ptujskega gradu, v katerega se rad marsikdo vrne pozneje zopet kot turist. Med njimi bomo prav gotovo kdaj zopet videli tudi igralce v »Mademoiselle du Maupin«.

V. J.

Ptuj skozi stoletja

Ob dvajseti obletnici osvoboditve je pripravil Zgodovinski arhiv v Ptuj razstavo z naslovom PTUJ SKOZI STOLETJA. Z izbranim arhivskim gradivom in izvorniki ali fotonoveĉavah in z ostalo zgodovinsko dokumentacijo Źeli prireditelj predstaviti najznaĉilnejŹa obdobja iz zgodovine Ptuja od nastopa fevdalnega druŹbenega reda v 9. stoletju, do zmagovite socialistiĉne revolucije leta 1945.

Razen najstarejŹih dokumentov iz zgodovine Ptuja v srednjem in novem veĉu je obŹirno predstavljeno tudi 19. stoletje, obdobje narodnega prebujenja in teŹkih narodnih borb z velenemskim imperikalizmom. Z zanimivimi dokumenti je zastopana tudi najnoveŹja doba 20. stoletja, zlasti leta nacistiĉne okupacije in slovenskega narodnoosvobodilnega boja v letih 1941 do 1945.

Arhivsko gradivo — zgodovinske dokumente na pergamentu in papirju — poŹivljajo Źtevilne legende in slike ter nekaj muzejskih predmetov. Zato razstava ne uĉinkuje enoliĉno in bo zlasti med Źolsko mladino brez dvoma vzbudila zanimanje za zgodovinsko preteklost Ptuja in njegovega okoliŹa.

Otvoritev bo v soboto, 18. septembra 1965, ob 16. uri, v dvorani magistrata na Trgu MDB 1. Razstava bo odprta do 3. oktobra dnevno od 9. do 16. ure. Vljudno vabimo Ptujĉane in okoliĉane, posebej pa Źolsko mladino, da si razstavo ogledajo.

Zgodovinski arhiv v Ptuj

Načrtno razvijanje ribolovnega in lovnega turizma

RIBNIK V ORMOŽU BODO POVEČALI IN UREDILI V NJEM BODO GOJILI KRAPE. UREJEN RIBNIK BO NAMENJEN RAZVOJU TURIZMA. LANI NAD 100 ŠVICARJEV IN ITALIJANOV NA LOVU NA OBMOČJU OBČINE ORMOŽ. LETOS PRČAKUJEJO, DA BODO ŠTEVILO TUJIH LOVCEV POVEČALI NA OBMOČJU OBČINE ORMOŽ JE OSEM LOVSKIH DRUŽIN. RAZVLJANJE LOVNEGA IN RIBOLOVNEGA TURIZMA JE ENA IZMED POGLAJITNIH NALOG ŠPORTNIH RIBEČEV IN LOVCEV V OBČINI.

Pred dnevi so pričeli ribiči na ormoškem območju čistiti ribnik pri Opekarni v Ormožu. Doslej so v njem gojili krape. Vodo so iz ribnika izpustili v Dravo in polovili ribe. Okrog posušenega ribnika je sedaj precej ljudi. Nekateri radovedneži si ogledujejo korito sturge, ribiči pa imajo polne roke dela. Korito ribnika bodo najprej povečali in nato očistili. Po mnenju izkušnega ribiča in vnetega lovca Jožeta Sevara bo ribnik še letos povečan, preurejen in predan namenu. Dolg bo 200 in širok 100 metrov. Začetna dela so v polnem teku.

Da bo preurejanje ribnika pravočasno opravljeno in z manjšimi izdatki je upravni odbor Ribiške družine Ormož sklenil, da bo sleherni član s prostovoljnimi delom opravil potrebno število delovnih ur pri teh delih.

Ujvljene večje krape bo ribiško društvo prodalo, mladike pa bodo pričakale svežo vodo v preurejenem ribniku. Male krape so izpustili v Pušenski potok in v nekatere z vodo napolnjene grablovnice.

Ribiško društvo Ormož bo poleg obstoječega ribnika letos ali prihodnje leto zgradilo še drugi manjši ribnik. Oba bodo lepo uredili in gojili ribe. Dobra zamisel ormoških ribičev bo uresničena prihodnje leto, ko bodo pričeli načrtno izvajati športni ribolov. Pripravili bodo ribiška tekmovanja in turističnim ribičem bodo dovolili loviti ribe v času ribiške sezone. Vsako leto ribiči v občini pripravijo ribiško veselico, kjer gostijo gostom z ribiški in slovenjegovški specialitetami. Na takih prireditvah prodajajo skrbno pripravljene vse vrste rib, odtok, gibance in druge specialitete si obiskovalci splashnejo s prijetno kapljico Jeruzalemčana.

Za ribiški šport imajo odrasli predvsem na mladina precejšnje zanimanje. Na območju občine so ugodni naravni pogoji za razvoj ribiškega športa. Levo obrežje Drave je primerno za ribolov, Pesnica in Lesnica pa pritegujeta ribiče takrat, ko v jeseni in spomladi narastejo njune vode. Na novo urejena ribnika v Ormožu bosta omogočila, da bo uresničena želja občanov v tem, da bodo po potrebi v Ormožu naprodaj sveže ribe iz domačega ribnika.

Obstoječi ribnik je v neposredni bližini nove vinske kleti, grajskega parka in zgodovinskega gradu v Ormožu, ki bo z obstoječimi lepota in znamenitostmi pospeševal ribolovni, lov-

ni in ostali turizem. Zamisel ormoških ribičev je tako hvalje vredna.

Ob zatonu letošnje turistične sezone ugotavljamo nekatere pomanjkljivosti in slabosti gostincev, turističnih in olupševalnih društev. Povsem lahko ugotavljamo, da gostinci niso bili vedno dovolj pripravljeni in da niso storiili dovolj za potrebe in zahteve domačih in tujih turistov. Delno so temu krivi objektivni vzroki, delno pa tudi subjektivni.

Turistično in olupševalno društvo tudi letos ni v celoti odigralo svoje vloge. Turistično društvo je bilo premalo angažirano v propagandno turističnem

smislu, turistično olupševalno društvo pa bi se moralo bolj uspešno zavzemati za urejanje naših turističnih postojank. O olupšanju je važen faktor v razvijanju turizma in ga ne smemo prezirati. V propagandnem smislu so nekatere pomembne turistične točke na območju občine Ormož premalo znane, čeprav so po svoje zanimive in za turiste privlačne. Morda bi bilo prav pred prihodnjo turistično sezono za območje občine Ormož izdati posebno brošuro s pomembnejšimi turističnimi postojankami, z zgodovinskimi znamenitostmi in naravnimi lepota. To bi za Ormož mnogo pomenilo.

Razvijanje lovnega turizma

Lovni turizem se je na območju občine Ormož udomačil kot stara praksa zelene bratovščine. Na območju občine je osem lovskih društin in vsaka si po svoje vsestransko prizadeva za

pridobitev večjega števila tujih turistov. Lani je bilo nad 100 Švicarjev in Italijanov na lovu na območju občine. Letos pričakujejo, da bodo število tujih lovcev povečali. Lovni turizem prinaša našemu gospodarstvu iskane devize. Z razvijanjem lovnega turizma se krepijo lovske družine in si omogočajo boljše gospodarjenje. Na območju občine je približno 200 lovcov. Nekatere družine imajo svoje lovske domove, v katerih se zbirajo, vzgajajo divjad, imajo sestanke in drugo. Za lovski šport kaže precejšnje zanimanje mladina, vendar je ta povezan s precejšnjimi izdatki.

Zadnje poplave so na območju občine Ormož povzročile približno za 3 milijone dinarjev škodo na divjadi; narasla Drava je odnašala, zajce, srne, fazane in drugo divjad. Letošnje poplave bodo neugodno vplivale še na prihodnjo lovsko sezono in je ta škoda toliko večja.

D. R.

Priprave na krajevne konference SZDL

ŠTEVILO ČLANOV SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI JE TREBA POVEČATI. V DRUGI POLOVICI NOVEEMBRA BO OBČINSKA KONFERENCA SOCIALISTIČNE ZVEZE. POTROŠNIŠKI IN PORAVNALNI SVETI SE PREMALO UVELJAVLJAJO.

Prejšnji tork popoldne je bil v Ormožu sestanek predsednikov, tajnikov in blagajnikov krajevskih organizacij SZDL. Sestanek je sklical in ga vodil predsednik Občinskega odbora SZDL Ormož Vlado Ožbolt. Namen sestanka je bil — navzoče seznaniti s pripravami na krajevne konference SZDL, ki bodo od 15. do 31. oktobra tega leta. Na območju občine Ormož je 11 krajevskih organizacij SZDL. Glede na razvitost krajevnih centrov se krajevne organizacije srečujejo z različnimi problemi in težavami, ki jih rešujejo v okviru svojih možnosti.

Predstavniki krajevskih organizacij SZDL so se na sestanku dogovorili, da bodo odbori krajevskih organizacij v času priprav na konferenco temeljito analizirali dosedanje delo krajevskih organizacij in društev, družbeno političnih organizacij, potrošniških in poravnalnih svetov, skratka celotna dejavnost na območju krajevne organizacije SZDL naj bo osnova za razpravo na konferenci. Ugotoviti je treba politično in gospodarsko stanje na terenu, nakazati dosedanje pomanjkljivosti, slabosti, težave in probleme in tudi navesti uspehe, dosežene v enoletnem obdobju. Skratka, krajevna konferenca SZDL mora biti prerez enoletnega dela, družbenega, gospodarskega in političnega življenja. Kritično bo treba oceniti dosedanje napake, slabosti in pomanjkljivosti

ter nakazati, kako jih odpravljati. Poročilo naj obsega delo kulturno prosvetnih društev, mladine, potrošniških in poravnalnih svetov, ki se premalo uveljavljajo v našem samoupravnem mehanizmu. Nekatere športna društva so se na območju občine Ormož v republikem in okrajnem merilu dobro uveljavila in kaže o uspešnih društvijskih spregovorih na krajevnih konferencah, predvsem o njihovih pogojih dela, o finančnem stanju in podofnem.

Krajevne konference SZDL bodo imele delovni značaj. Dosedanje delo krajevnih skupnosti naj bo pomembna vsebina poročila. Na krajevnih konferencah SZDL je treba navzoče opozoriti na vse nerešene pro-

bleme in težave, s katerimi se občani srečujejo. Navzoči naj konkretno obravnavajo tista odprta vprašanja, ki se nanašajo na napredek in razvoj krajevne skupnosti.

Krajevne konference, ki bodo letos množično obiskane, bodo potrdile delegate za občinsko konferenco, ki so bili izvoljeni lanskega decembra. Na konferencah je treba po potrebi izpopolniti odbor SZDL in zamenjati neaktivne člane krajevnih odborov. V letošnjem oktobru bo komisija občinskega odbora SZDL pregledala administrativno in finančno poslovanje KO SZDL ter evidenco članstva.

Krajevne organizacije SZDL bodo na dan krajevne konference okrasile prostore z zelenjem in cvetjem, postavile slavoloke, izobesile zastave in napise. Letna konferenca je za člane SZDL in za ostale občane pomemben krajevni dogodek.

Snemanje filma „Made-moiselle du Maupin“ v Ptujju

Dijakinja 7. razreda gimnazije v Mariboru Bistra Varl iz Maribora ob snemanju scene v vili tete Rosine (viteška dvorana)

Ptujski dom oddiha v Biogradu je že zaprt

Ptujski dom oddiha v Biogradu na morju je od 15. septembra 1965 zopet zaprt in bo tako ostal do 20. junija 1966, do nove letoviške sezone. Letos je preživelo v njem in v weekend hisičah ptujskih kolektivov, ki stojijo vgozdičku za domom, nekaj nad 1000 otrok in zaposlenih ter njihovih svorcev iz Ptujja in okolice ter iz drugih krajev.

Ko je kupil Ptuj pred nekaj leti prvi objekt za svoj počitniški dom v Biogradu na morju, je bilo stanje čisto drugačno, kot je danes, ko je marsikaj dograjena in urejena okrog doma, kar je takrat šele čakalo pridnih rok, ki bodo to storile. Občinska skupščina Ptuj je nekaj let zapovrstjo našla v svojem proračunu

nekaj sredstev, da je bilo lažje izvršiti vsa pripravljala dela za prvo letovanje šolarjev in vajencev ter sčasoma tudi drugih. Kdor je bil med prvimi v Biogradu po odkupu zgradbe ob morju, se danes čudi, ker se tam le vidi, da je kljub skromnim sredstvom mogoče ob dobri volji tudi ne-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Ostali dogodki

(Nadaljevanje s 1. strani)

hudo potrebovali v boju proti revščini in zaostalosti!

Odkrita podpora Kitajske in Indonezije Pakistanu ob izgovoru, češ da se ta dežela bori »proti indijski agresiji in imperialističnim težnjam«, so seveda izirte zvita. Prav zaradi tega zunanega vpliva se utegne zgoditi, da bo »lokalna zadeva« počasno prekoračila indijsko-pakistanske meje. »Krivica« Indije je menda v njihovih očeh samo v tem, ker noče popustiti kitajskim zahtevam po reviziji stare kitajsko-indijske meje, ker ima do Kašmira svoje stališče (o njegovih pravilnosti ali nepravilnosti tu ne bi sedaj razpravljali), ker priznava nevezano politiko zunaj blokov za pravilno itd.

Pakistan se je svoj čas blokovsko opredelil — za Zahod, vendar je pozneje krenil po bolj previdni poti. In menda prav ta sprememba, ki se kaže tudi v večji naklonjenosti do Kitajske, je v Pekingu povzročila spremembo stališča. Druge prizadete veslele pa postavljajo miroljubno rešitev kot najboljše sredstvo. Tega mnenja je seveda tudi nezvezni svet, zato si bo prizadeval, da do nje tudi pride.

TRETI ARABSKI VRH

V Casablanci je prišel z delom tretji arabski vrh — konferenca najvišjih predstavnikov arabskih dežel. Značilno je, da se konference ne udeležuje tuniška delegacija; ker se, kot pravi, ne strinja s tem, da bi Egipt še naprej imel samega sebe za »prvega borca arabizma«. Tuniški predstavnik Slim pa je prejel nalogo, da o tuniškem stališču osebno seznaní arabske delegacije.

Dnevni red zasedanja je obširen. Seveda bodo precej časa posvetili medarabskim odnosom. Znano je, da odnosi med ZAR na eni in Tunizijo ter Sirijo na drugi strani niso taki, kot bi morali biti. Večina arabskih dežel je tudi nevezanih, zato bodo podrobneje obravnavale indijsko-pakistanski spopad ter sploh znana tleča ali odprta medna-

rodna žarišča nemirov in groženj svetovnemu miru. Kaže, da bodo skušali tudi oživiti arabsko ligo, medarabsko organizacijo, ki v bistvu živi.

V Grčiji bodo prihodnje dni skušali postaviti za krmilo tretjo vlado. Medtem po Papandreu s 134 člani unije centra zahteva nove volitve, se druge skupine, razen leve EDE, zavzemajo za široko koalicijsko vlado iz predstavnikov vseh strank sedanje skupščine. Očitno je, da je Papandreu prepričan v še večjo volilno zmago, ki bi jo doživel na volitvah, in da so tega mnenja tudi drugi prvaki, ki prav zaradi tega volitvam nasprotujejo.

V Vatikanu je prišel z delom četrti in zaključni del znanega koncila, ki je zbudil zaradi razmeroma močnega vpliva naprednejših elementov v cerkvi veliko pozornost. Tu mislimo predvsem na znosnejše gledanje na druge cerkve in na sodobni razvoj, ki več ne prenese konservativnih negibnih tez in po teze nekdanje vatičanske hierarhije.

Militaristi

Svet je zadnje dni pozoren na nekatere izjave zahodnonemških politikov, ki se ukvarjajo z moderniziranjem vojske. Tako je nekdanji obrambni minister Strauss izjavil, da utegne Nemčija »dobi novega führerja«, če ji ne bodo dovolili atomske oborožitve. Njegov naslednik, sedanjí obrambni minister von Hasse, pa izjavlja, da Nemčija mora dobiti »najbolj modernu armado«. Ponaolvajo se torej zahteve, ki so Nemčijo slednjič pripeljale do žalostnega militarističnega poloma.

Značilno je, da na to zgodovinsko resnico opozarjajo tudi sami trenzejši Nemci!

Ohraniti moramo čistost in kvaliteto voda

Na X. letni skupščini 27. 7. 1965 je sprejela Ribiška zveza Slovenije resolucijo, ki se nanaša na posebno skrb za ohranitev čistosti in kvalitete voda, ker je v SRS tozadevno stanje že zelo zaskrbljivo.

Ta resolucija ima 5 poglavij. V prvem je ugotovljeno sedanje stanje glede čistosti in kvalitete voda, v drugem je razločena vsebina Zakona o varstvu voda iz 1957. leta, ki tudi obvezuje vsa industrijska podjetja, ki izločajo odpadne vode, da morsjo v določenem roku zgradijo čistilne naprave pri obstoječih objektih. Tretje poglavje prikazuje malomaren odnos 174 podjetij v Sloveniji do obveznosti v zvezi z graditvijo čistilnih naprav in četrto poglavje prikazuje težaven položaj ribiških društev ob takem stanju in pri izvrševanju njihovih planskih nalog.

V petem poglavju pa je rečeno sledeče:

»Ce hočemo preprečiti nadaljnje poslabšanje stanja glede čistosti in kvalitete voda in če hočemo vsaj za naprej zagotoviti spoštovanje predpisov o varstvu voda — medtem je izšel tudi zvezni temeljni zakon o vodah, ki zasleduje enake smote kot naš republiški zakon o varstvu voda — je nujno potrebno:

— da pristojni organi občinskih skupščin in republike energično vztrajajo na spoštovanju zakonitih predpisov o varstvu kakovosti voda in da z ustreznimi sankcijami uveljavijo varstvo vodnega, predvsem pa ribjega živilja v smislu določb zakona o sladkovodnem ribištvi;

— da pristojni organi ostro kaznujejo gospodarske organizacije in njihove odgovorne osebe, ki v odrejenem roku, določenem z odločbo pristojnega vodnogospodarskega organa, niso zgradile predpisanih čistilnih naprav;

— da pristojni organi uvedejo sistematično kontrolo delovanja že zgrajenih čistilnih naprav in njihovega vzdrževanja in da v

vsakem primeru, ko ugotovijo, da se te naprave ne vzdržujejo ali ne uporabljajo, predlagajo pregon in kaznovanje odgovornih fizičnih in pravnih oseb;

— da pristojni organi dosledno v vsakem primeru povzročitve množičnega pogina ribjega živilja predlagajo zoper povzročitelje bodisi kazenski, upravno-kazenski ali gospodarsko kazenski postopek;

— da pristojni organi uvedejo tak postopek tudi zoper kršitelje — storitve prekrškov — po določbah 43. čl. zakona o varstvu voda in 41. čl. zakona o sladkovodnem ribištvi, pri čemer naj se kazni primerno poostrijo.

Ce hočemo dejansko zagotoviti spoštovanje predpisov o varstvu voda in vodnega živilja, je potrebno, da vodnogospodarska služba pri izdajanju svojih soglasij k industrijskim in vodnim objektom opusti dosedanje brezbrilnost do boja za čistočo voda in odreče svoje soglasje v vsakem primeru, ko ne bi bili dovolj oziroma zadostno upoštevanj predpisi 27. čl. zakona o sladkovodnem ribištvi in ustrelnj predpisi zakona o varstvu voda. Organi, ki potrjujejo investicijske programe in načrte za gradnjo vodnih naprav (vključno melioracije in regulacije) ter industrijskih objektov, ki bodo v svojem tehnološkem procesu uporabljali vodo in izločali odpadne snovi, bi tudi morali dosledno odkloniti potrditev načrtov in programov, ki ne bi v celoti upoštevali načela in predpise citiranih zakonov.

Samo pod takimi pogoji bo voda kot naravna in javna dobrina, ki predstavlja nenadomestljiv pogoj za vsako življenje in vsako gospodarstvo, dovolj zaščitena pred onesnažanjem in sposobna služiti svojemu naravnemu namenu.

Te dni je prejel resolucijo v izvajanje tudi oddelček za gospodarstvo občinske skupščine Ptuj.

V. J.

Škoda po poplavah bo v kratkem dokončno ocenjena

NA ORMOŠKEM OBMOČJU JE VODA NAPRAVILA PRIBLIŽNO ZA ENO MILIJARDO DINARJEV ŠKODE. OBČANI SO VLOŽILI 473 PROŠENJ ZA ZNIŽANJE DAVKOV IN PRISPEVKOV. DOKONČNO BO MOGOČE OCENITI ŠKODO OB POSPRAVLJANJU PRIDEVKOV.

V prejšnji številki Tednika smo že poročali, da so zadnje poplave na ormoškem območju povzročile približno za eno milijardo dinarjev škodo. Narasla Drava je poplavila površine na območju štirih krajevnih skupnosti na območju občine. Zajela je skoraj vsa nižinska kmetijska območja. Na območju krajevnih skupnosti Središče, Ormož, Velika Nedelja in Podgorci je voda poplavila 32 stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopj. Na zgradbah je napravila nad pet milijonov dinarjev škodo.

Prve letošnje poplave so na ormoškem območju povzročile 177 milijonov dinarjev škodo. V prvih poplavah, ko je voda odtekla, ni bilo za eno petino škodo, kot je nastala ob drugi

poplavi. Takih poplav prebivalci občine ne pomnijo.

Občani iz štirih krajevnih skupnosti so vložili pri Občinski skupnosti Ormož 473 prošenj za znižanje davkov in prispevkov. Po takratni oceni je bilo poplavljenih 1495 ha kmetijskih površin. V kratkem bodo komisije Občinske skupščine Ormož dokončno ocenile nastalo škodo po poplavah. Doslej so občani prijaviili 502 ha zasebnih njivskih poplavljenih površin. Po mnenju kmetijskih strokovnjakov je krompir na poplavljenih območjih dokončno uničen, pridelek koroze, fižola in ostalih kmetijskih kultur pa občutno zmanjšan.

Poskodovanih je nekaj cest in mostov, voda je odnesla nekatere brvi, divjad pa je uničena za tri milijone dinarjev.

vesela jesen

25. IX. - 10. X. 1965 - MARIBOR

INTERNAC. LUNA PARK, ZABAVNE PRIREDITVE

JUGOSLOVANSKA SORTNA VINA, SPECIALITETE JUGOSLOVANSKE KUHINJE, FOLKLORNA PODONAVSKIH NARODOV

Za večjo aktivnost sindikalnih podružnic

IZKORIŠČANJE NOTRANJIH REZERV JE ENA IZMED POGAVITNIH NALOG DELOVNIH ORGANIZACIJ.

Na zadnjem plenumu občinskega sindikalnega sveta v Ormožu je bila poglavitna točka izvajanje gospodarske reforme v delovnih organizacijah. Ob tej priložnosti so člani plenuma in navzoči ocenili delo gospodarskih organizacij v novih pogojih gospodarjenja. Na plenumu je obveljalo mnenje, da gospodarske organizacije v občini praktično uveljavljajo načela gospodarjenja po novem. Gospodarske organizacije so ocenile svoje mesto in položaj, iščejo in uspešno izkoriščajo notranje rezerve, rešujejo kadrovska in proizvodna vprašanja, izboljšujejo organizacijo dela, povečujejo produktivnost in uvajajo boljše tehnologijo v proizvodnjo.

V tovarni »Jože Kerencič« so izdelali analize o gospodarskem stanju. Izkoriščanje notranjih rezerv in povečanje produktivnosti ob istem številu zaposlenih je tovarni omogočila, da imajo možnost za 20% povečanje osebnih dohodkov. Nekatere gospodarske organizacije v občini še nimajo tozadnjih analiz, kar pa postavlja podjetja v negotovost.

Člani plenuma so nadalje ugotovili, da so nekatere sindikalne podružnice bile v obravnavanju gospodarske reforme premalo aktivne, da niso delovnih kolektivov dovolj seznanja-

le s problemi in težavami v gospodarstvu, ki so jih povzročili gospodarski ukrepi. O sklepih so razpravljali delavski sveti, ne pa kolektivi in sindikalne podružnice. V tem novem gospodarskem obdobju nekatere sindikalne podružnice niso imele sestankov. Vzrok za neaktivnost je v preveliki aktivnem vodstvu sindikalnih podružnic. Ponekod je opaziti, da nekatere sindikalne podružnice niso bile dovolj seznanjene s problematiko svojega podjetja in zato problemov niso moge reševati in odpravljati. Tako neaktivnost nekaterih sindikalnih podružnic neugodno vpliva na perspektivni razvoj delovnih organizacij.

Člani plenuma so v diskusiji navzoče opozorili, da je treba v delovnih organizacijah bolj spoštovati samoupravne pravice zaposlenih in z gospodarjenjem po novem uskladiti delitveni sistem. Poudarili so, da nagradevanje po učinku dela še ni povsem urejeno in nekaterih delovnih organizacijah, kar destimulativno vpliva na zaposlene.

Ena izmed pomembnih ugotovitev plenuma je tudi, da bo potrebno več dogovorov med vodilnimi delavci in kolektivom. To bo omogočilo, da bo proizvajalec tudi resničen upravljalec, saj bo pravočasno obveščen o problemih, težavah in uspehih v podjetju in bo na ta način lažje realiziral odločal. S sprejeto gospodarsko reformo se še bolj uveljavljajo načela samoupravljanja.

Ptujski dom oddiha v Biogradu je že zaprt

Odrasli se kratkočasijo na ležiščih, otroci pa v pesku in pozabijo, da bi se lahko osvežili v udobno topli morski vodi

(Nadaljevanje z 2. strani)

kaj storiti in doseči. Danes je v dveh poslopih prostora za udobnih 36 ležišč, za veliko kuhinjo, jedilnico, upravo, bolniško sobo in stranišča ter umivalnico in pralnico. V gozdiču je prostora še za več weekend hišic in za vsaj 30 šotorov. V weekend hišicah je nad 80 ležišč za člane kolektivov Izbiro, Gradnje, Komunale, Kombinata, Perutnine, Lesa, bolnišnice in RK Ptuj. V šotorih je lahko vsaj 100 ležišč in v sobah 36. Temu primerna je tudi kapaciteta kuhinje, medtem ko je jedilnica nekoliko pretresna in je pač potrebno malo počakati, da pridejo pri jedi vsi na vrsto.

Najprej so letos letovali otroci iz šol in vajenci, in sicer je bilo na letovanju nad 300 otrok in učencev in njihovih vzgojiteljev, potem pa so bile družine z otroki in posamezniki, ki so se pripravili podjetjem ali upravi doma za letošnje letovanje. Od stalnega osebja je bila upravničarka Marjana Centrihova, potem kuharici, čistilka in strežnice (dijakinje), ekonom in perica, od tega nekaj polno zaposlenih, nekaj pa v pomoč ob delitvi jedi in pospravljanju ter pri točenju pijače.

Ptujski dom oddiha leži čisto na drugi strani, kakor ležijo Ormoži in weekend hišice npr. Beograda, Jesenic, Majšperka itd. Ti ležijo v urejenem delu Biograda, medtem ko se predel, kjer je ptujski dom, ni urejen in bo še, ko bodo čista in poti asfaltirane. Kdor si ogleda najprej npr. beograjski ali jeseniški dom oddiha, mora priznati, da je Ptuj s svojim domom res v srečni urejenosti in da ni čudno, če bo moral še mnogo vsega storiti, da se bo lahko meril z drugimi, ki so vse na novo zgradili in si moderne uredili. Ni torej čudno, če slišite mnenje zahtevnejšega letoviščarja, ki pravi, da bi moralo biti v ptujskem domu še lepše, in skromnejšega, ki vam reče, da je dobro, da smo se nekje usidrali in da smo lahko vsaj 10 dni na svojem, ptujskem, čeprav daleč od Ptuja. Tako je bilo tudi letos, ko so nekateri gosti prišli in ostali, drugi so zopet odšli in potovali dalje, kakor je pač komu ugajalo. Lepo je od vseh, ki so pohvalili prizadevanje uprave in osebja doma, pa tudi tistih, ki so povedali, zakaj niso bili zadovoljni. Uprava je vse sprejela kot dobronamerno in izpodbudno, kar lahko koristi delu in prizadevanju v prihodnjem letu.

O letošnjih težavah z oskrbo in prehrano ne bi tukaj na široko pisali, ker so letošnje nabavne in finančne težave v različnih domovih različno urejali, pa tudi prenašali. Tržna in sanitarna inspekcija Občinske skupščine iz Biograda sta vse težave najbolj poznali in sta tudi imeli voljo, da sta uredili, kaj je bilo potrebno. Trgovska mreža je hitro zvedela za pripombe domov in potrošnikov, enako komunalna uprava in ostali. Kjer je bilo potrebno,

TUDI MALA PODJETJA SO SE ZNAŠLA V NOVIH POGOJIH GOSPODARJENJA

KOMUNALNO PODJETJE ORMOŽ IN PIVO-SLATINA IŠČE TA, NOTRANJE REZERVE. V ORMOŽU GRADI KOMUNALNO PODJETJE MESTNO RAZSVETLJAVO. PIVO-SLATINA BREZ USTREZNIH PROSTOROV. VEČ SKRBI ZA RAZVOJ TRGOVSKEGA PODJETJA PIVO-SLATINA, KATEREMU SE OB NORMALNIH POGOJIH OBETA LEPA PERSPEKTIVA. ALI RES NE ZNAMO IZKORIŠČATI VSEH GOSPODARSKIH KAPACITET?

Kolektiv Komunalnega podjetja Ormož šteje približno 80 zaposlenih. Podjetje opravlja vsa gradbena, pleskarska, kovinska dela, elektroinstalacije, vodovodne instalacije, mizarska, tapetniška in čevljarska dela ter vzdržuje ceste IV. reda. Kolektiv se v polni odgovornosti zaveda nalog ob novih pogojih gospodarjenja. Išče notranje rezerve, uvaja boljše organizacijo dela, varčuje pri materialu, zmanjšuje nesreče pri delu, administrativno osebje so zmanjšali za dve pisarniški moči in podobno. Direktor podjetja Ivan Vencelberger je tudi med osta-

lim povedal, da bo podjetje uredilo prihodnje leto razsvetljavo v Ormožu. Vsa dela pri gradnji razsvetljave bi lahko opravili še letos in jo predali namenu, vendar se je zaveda ustavila pri pomanjkanju denarja. Razsvetljava bo v Ormožu veljala po lanskem predračunu lagajo zemeljske kable in opravil 25 milijonov dinarjev. Sedaj poljajo ostala pripravljala dela. Komunalno podjetje Ormož je v sodelovanju z rudnikom Velenje in Marlesom iz Maribora. V Velenju dela gradbena ekipa enojčke, za Marles pa izdelujejo okna.

PODJETJE PIVO SLATINA POTREBUJE PROSTORE

Mlado podjetje Pivo-slatina v Ormožu obstaja pet let in je v njegovih pogojih dela njihovo poslovanje uspešno. Ustahovljeno podjetje je imelo minimalna obratna sredstva, brez ustreznih prostorov in kadra. Čeprav se podjetje srečuje s perečimi problemi, jim uspešnega poslovanja ne moremo zavidati. Po mnenju direktorja podjetja Emila Blagoviča so v podjetju velike možnosti za povečanje prometa, toda podjetje je brez prevoza in prostorov. Letošnje leto je podjetje plačalo za prevoze približno 16 milijonov dinarjev. Ta vsota številka je zaskrbljujoča, če upoštevamo, da je podjetje na drugi strani s minimalnimi skladi.

Leta 1960 je podjetje prodalo 1520 hl piva, lani 6420 hl, in le-

tos računala, da bodo realizirali plan 7400 hl. Kaže, da se je promet s pivom v obdobju petih let povečal za petkrat. Osemčlanski kolektiv išče možnosti za povečanje prometa. Prišel je do zaključka, da je moč povečati promet podjetja skoraj ob istem številu zaposlenih s tem, da bo podjetje poleg piva, slatine, koke in oranžade prodajalo tudi žgane alkoholne pijače. Širjenje podjetja zahteva temu primerne prostore. Iz sedanjih se mora podjetje izseliti, vanje pa se bo vselilo Slovenija-vino, obrat Ormož. Podjetje Pivo-slatina plačuje mesečno najemno Slovenija-vinu 23.000 dinarjev, Pivo-slatina Ormož je grosistično podjetje in prodaja alkoholne in brezalkoholne pijače v Prekmurje vse do Radgone, Radenc, v Ptuj, Ljutomer in na območju južne Hrvaške.

so izrekli tudi kazni. Stik z upravni domov je imel tudi Turistični biro. Notranja uprava je imela dober pregled nad tereonom in je varovala goste pred nočnimi nemiri in podobnim. Kljub temu pa ni manjkalo veseljakov po mestu, ki so se oglašali še v zgodnjih jutranjih urah.

Ptujski dom je sedaj zopet zaprt, upravni odbor doma v Ptujju pa bo imel še nekaj dela, da bo vse uredil in zopet pripravil vse za prihodnje letovanje. Zlasti bo odbral iz vseh dosedanjih izkušenj poučne za v bodoče ter preprečil, da bi se slabe ponavljale. Dosedanje vsakoletne izkušnje namreč povedo, da se dobra in marljiva uprava doma in vse osebje veseli tudi dobrih gostov in da je le ob skupni dobri volji mogoče skupno zadovoljstvo v dnevih letovanja.

V. J.

Pisma uredništvu

Nekaterim v Podvincih!

Malo čudno zvemi, kadar je treba koga svariti, tembolj, če je to potrebno opraviti javno.

Tako sem se danes moral obrniti na naš list in v njem javno ožigosati osebo, ki je v času od torka popoldne ali v noči na sredo tega tedna raztrgala lepak, ki je bil v terek popoldne ob 4. uri nalepljen na oglasno desko v Podvincih in je vabil v nedeljo na gasilsko urtno veselico v Gaberniku.

Ne vem, komu iz Podvinec so vedno napoti razni letaki ali vabila, kajti to je sedaj že petič, da so gasilec iz Gabernika edino in vedno v Podvincih raztrgali vabila oziroma lepake. Je to neobčljivo ali pa je vse delo mladit občestnežev?

Mislím, da bi starši morali le uplívati na svoje otroke ali tudi na starejšo mladino in jim dopedvedati, da to ni lepo in da njim kot tudi vsej vasi dela le veliko sramoto.

Vse občane, ki jim je bilo namenjeno vabilo na tradicionalne

jesenske gasilske prireditve v Gaberniku, obveščamo o tem v časopisu, hkrati pa obveščamo javnost, da v Podvincih ne bomo več lepili lepakov na oglasno desko, ker je nekaterim v Podvincih vseeno, kaj se kje dogaja.

Jože Bežjak, tajnik GD Gabernik

Ptujski razglednici

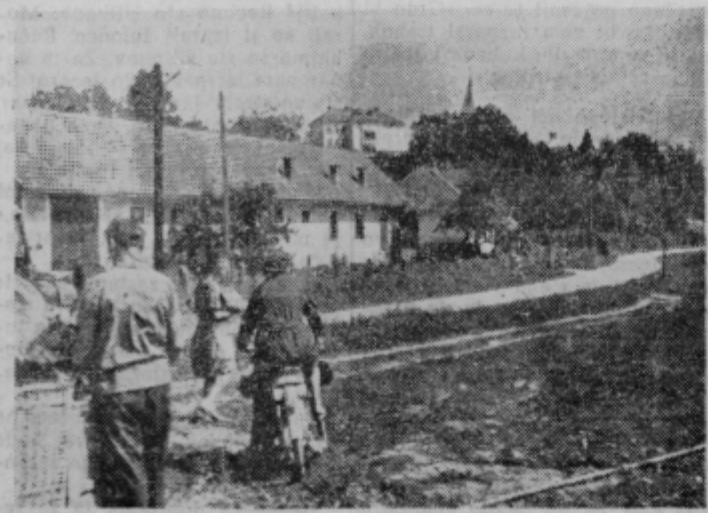

Prešernova ulica v Ptujju — dom JLA z desne strani; s svojo obnovljeno fasado ta del ulice zelo poživí in je ulica tudi svetlejša

Severni del panorame v Ptujju in naselje bratov Rešev v Stukih

MOTIV IZ VELIKE NEDELJE

Velika Nedelja je po svoje zanimiv in za turiste privlačen kraj. Slika prikazuje del Velike Nedelje, šolo in cesto, ki pelje v Savce.

Mnogo kupcev vina

»Slovenske gorice«, obrat Kmetijskega kombinata Ptuj, kjer so glavne kleti za skladiščenje večinoma vina tega kombinata, ima poleg prodaje vin na veliko tudi prodajo vin na drobno. Kdor gre v poslovnem času po Trstenjakovi ulici, takoj opazi mnoge kupce, drobne potrošnike iz Ptuja in okolice, ki pridejo po vino v oddelek za maloprodajo in kupujejo buteljke, dvoletrške steklenice in večje količine vina, ki ga potrebujejo za razne slovesnosti v družinah ali pa pri raznih delih. Letošnje sezono zorenja samorodnic onemogoča kmetovalcem in drugim potrošnikom pridelovanje in pridelovanje pridelovanje, tako da morajo le-to za delo kupiti. Najraje kupujejo vina, ker je sadjevec predrago oziroma vsaj njegova cena ni v sorazmerju s ceno vin; poleg tega pa tudi sadjevca primanjkuje.

Tudi v avgustu je prodal obrat »Slovenske gorice« večino količin v prodaji na veliko in sicer nad 64 vagonov kvalitetnih vin, predvsem »kurenta« — zeleneča silvanca in »haloškega bisera« — laškega rizlinga ter ostalih haloških vin. V maloprodaji prodaja obrat mesečno večje količine največ navadnega belega vina, pa tudi rdečega. Maloprodaja se je od lanskega leta dalje zelo povečala, vendar se bo to stanje v letih, ko bo večji pridelavec sadjevca in domačega vina, zopet spremenilo.

Obrat posluje v treh izmenah in dobavlja vino s svojimi vozili in v lastni embalaži gostinski mreži po Sloveniji in sosedni Hrvaški. Sedaj izvažajo obrat »Slovenske gorice« največ vina v Sovjetsko zvezo in v ostale socialistične ter v nekatere zapadne dežele. Vedno ima obrat na obisku razne predstavnike večjih potrošnikov vin iz inozemstva in iz naše domovine, ki se tudi dogovorijo za dobavo raznih količin najkvalitetnejših vin.

V. J.

ŠPORT ŠPORT

NOGOME

Slovenska nogometna liga

CELJE — ALUMINIJ 3:1 (2:0)
Enajsterici sta nastopili v naslednjih postajah:

● CELJE: Bauman, Kompan, Marjanovič, Reberšak I, Reberšak II, Letner, Regner, Ubovič, Dvornik, Zavski (Ratej) in Kuder.

● ALUMINIJ: Bračič, Tkalec, Muršec, Loboda, Mesarič, Vodusek, Emeršič (Knežević), Markovič, Krnič, Spehonja in Plajnshek.

Derby II. kola SNL v Celju na stadionu ob Skalni kleti je pripadel domačim skupščini Celja kronal Dvornik z zadetkom. Domači so znali čuvati vodstvo 2:0 vse do 74. minute igre, ko so gostje izvedli akcijo po levi strani in je Plajnshek podal Spehonji, le-ta pa je z woley-udarcom zadal mrežo pod prečko. Po zmanjšanem razmerju so si gostje prizadevali, da bi izenačili, vendar so šli vsi upi po vodi, ko je Loboda zaustavil žogo z roko v kazenskem prostoru. Kazenski strel z enajstih metrov je zanesljivo izvedel Reberšak II in postavil končni rezultat 3:1. Pred približno 700 gledalci je dobro sodil Blekač iz Soštanja. Ostali rezultati SNL:

Triglav — Kladivar 1:1, Ljubljana — Železničar 1:0, Mura — Rudar (T) 2:2, Branik — Gorica 7:4 in Rudar (V) — Koper 2:0.

V tretjem kolu SNL, ki bo na sporedu v nedeljo, 19. septembra, se bodo pomerili: Železničar — Branik, Kladivar — Mura, Gorica — Rudar (V), Rudar (T) — Ljubljana, Koper — Celje in Aluminij — Triglav.

Po dveh zaporednih gostovanjih bo v nedeljo igral Aluminij doma, ko bo sprejel v goste enajsterico kranjskega Triglava. Vsak drugačen rezultat razen zmage bi bil neuspeh za Kidričane, ki veljajo za favorite v SNL in jih na domačem terenu ne bi smel nihče presenetiti.

Slovenska conska liga

DRAVA — KOVINAR 3:2 (1:0)

● DRAVA: Ivartnik, Jumerovič, Musič, Korenjak, Filipovič, Nežmah, Vuletič, Krajnc (Bogdanovič), Ljubec P. Korošec in Kostanjevec.

● KOVINAR: Škorjanc, Gobec I, Pulko, Rob, Zunko, Mesar, Dvoršak, Pavalec, Gobec II, Mlakar in Kresnik.

Zmaga Drave na domačem igrišču je sicer zaslužena, vendar nekoliko preizkušnja, saj bi lahko dosegli napadalci Drave še kakšen zadetek.

Gole za Dravo so dosegli: Ljubec, Kostanjevec in Nežmah, za Kovinarja pa Gobec II in Pavalec z 11 m.

Enajsterica Drave je to pot zaigrala mnogo bolje kot pred tednom dni v srečanju z Mejnikom in plod takšne igre je bil tudi popoln uspeh. Kovinar, ki je vedno trd oreh za Dravo, ni pokazal pričakovanega razen izrazito ostre igre, kjer je prednjačil levi krilec Mesar. Gostje so imeli najboljšega moža v vratarju Škorjancu in napadalcu Mlakarju. Pri Dravi sta ugajala Filipovič in Korenjak, medtem ko so se ostali precej trudili. Filipoviču bi zamerili, ko je po nepotrebnem v zadnji minuti zrušil igralca Kovinarja in tako priskrbel 11-metrovko. Sicer pa je svojo nalogo dobro opravil.

Pred 200 gledalci je sodil Koloča iz Murske Sobote.

V predtekmi so mladinci Drave premagali Kovinarja s 3:1, predtem pa so izgubili pionirji Drave z enakim rezultatom v tekmi s Partizanom iz Poljčan.

REZULTATI SCNLA — VZHOD:

Fužinar — Ojstrica 5:2, Nafta — Papirničar 3:0, Slov. Konjice — Mejnik 0:1, Grafičar — Soštanj 2:1.

Po odigranih dveh kolu je v vodstvu Grafičar s 4 točkami, kolikor jih imata tudi Nafta in Mejnik, ki sta na drugem oziroma tretjem mestu itd.

V nedeljo, 19. septembra, bo na sporedu III. kolo:

Soštanj — Drava, Papirničar — Fužinar, Mejnik — Grafičar, Ojstrica — Olimp, Kovinar — Nafta, Konjice bodo proste.

Pred dnevi so se vrnili iz JLA bivši igralci Drave Lipavšek, Zmazek in Alojz Ljubec, ki so se že vključili v vrste starih znancev in marljivo trenirajo.

Občinska nogometna liga

V četrtem kolu občinske nogometne lige so bili doseženi naslednji rezultati:

Rogoznica — Desternik 3:0, Hajdina — Videm 4:0, Gorišnica — Markovci 8:1.

Po tem kolu je v vodstvu Rogoznica pred Hajdino itd. Ob koncu tekmovalja v ObNL je ostalo samo še zadnje kolo, vendar je prišlo do zatiklajev in neopretnih izgredov izven igrišč, v katerih prednjačijo neodgovorni igralci Desternika, ki se nikakor ne strinjajo s pravili, ki so bila izročena vsem klubom ObNL. Zaradi nekaterih nevednosti in seveda za proteksta niso odigrali tekme 4. kola z Rogoznico in sodnik Petrovič je odpisal konec srečanja, potem ko so zamažali čakali naspotnike.

Problem je nastal tudi okrog sodnikov, ki sedaj enostavno nočejo več soditi tekem v ObNL, čeprav je pripomogla ObZTK s finančnimi sredstvi, da so opravili potrebne izpite, še prej pa je organizirala tečaje, ki so jih vodili priznani strokovnjaki. Prepričani smo, da tu ni potrebno poseben komentar k odnosu, ki ga imajo nekateri ljudje do ObZTK. Zavedajmo se, da je družba prispevala sredstva za izpopolnjevanje v tej smeri.

Ptujske žene na braniku svobode

10

Padle v drugem obdobju okupacije

Ko govorimo in pišemo o ženah in dekletih, ki so pomagale v boju za svobodo v drugem obdobju okupacije, se moramo omejiti predvsem na tiste, ki so delale kot organizatorke, in na tiste, ki so padle v boju za svobodo, sicer bi se naš spis preveč razširil. V prejšnji številki smo pisali o organizatorkah, ki so na novo širile osvobodilno misel v letu 1943 po ptujskem okraju, med katerimi je bila tudi **Velena Osolc** v Ptuj, ki jo je okupator

Velena Osolc, dijakinja, ustreljena pri Mariboru 9. maja 1945

ustrelil maja leta 1945 pri Mariboru, staro enaindvajset let.

V drugem obdobju okupacije so padle še druga dekleta in žene v boju proti okupatorju.

Velenina dobra znanka in prijateljica je bila **Vidka Alič**, rojena 1924. leta v Ptuj, hčerka profesorja in do okupacije ravnateljica ptujske gimnazije. Končala je drugi letnik učiteljice. Aprila 1942. leta je morala prekiniti svoj študij na učiteljski,

Vidka Alič, dijakinja, ustreljena pri Mariboru 9. maja 1945

ker je okupator zapril po svojem prihodu slovenske šole. Morala je v službo k železnici. Najprej je službovala v Ptuj, nato pa na nekaterih avstrijskih postajah, nazadnje pa v Središču ob Dravi. O njenem delu nam je največ

napisala **Marica Bedekovič-Brazda** iz Ormoža, ki piše:

»Z Vidko Aličevno sem se seznanila spomladi leta 1944. O svojem delu v obveščevalni skupini je zelo malo govorila, saj je o tem nistem niti spraševala. Okoli meseca aprila 1944. leta sem jo poprosila, če bi lahko nabavila kaj sanitetnega blaga in šolskih potrebščin, kar smo potrebovali za osvobodeno ozemlje. Vidka je takoj pričela s tem delom. Prinašala je zvezke, svinčnike in druge šolske potrebščine ter veliko sanitetnih predmetov. Vse mi je izročala v svoji pisarni v Središču v velikih ovojih. Zavoje sem odnašala v Veliko Nedeljo, kjer sem jih puščala na domu tov. Kajča Frančeka-Izidorja, aktivista OF. Vidka je zaslutila, da je v nevarnosti in novembra 1944. leta sva se domeniili, da bo odšla v ponedeljek, 4. decembra 1944. leta, v ilegalo. Bilo pa je prepozno. Zmenili sva se še, da bom v nedeljo, 3. decembra, ko bo Vidka v službi, odnesla iz njene pisarne še nekaj sanitetnih in šolskih potrebščin. Toda najne načrte je prekrizal okupator.«

Vidka Aličeva je dajala Osvobodilni fronti pomembne podatke o prihodu vojaških transporterjev in transportov v municijo. Ko je oddala tako poročilo novembra 1944. leta Mariji Krajc iz Ormoža, ta pa dalje kurirju Radu, je prišel rokopis v roke okupatorju, ki je Rada ujel in mu odvzel vse, kar je imel pri sebi. Nemci so po postajah iskali in primerjali pisave z rokopisom. Vidko so tako odkrili in jo 3. decembra 1944. leta aretirali, prepejali v ptujske zapore, nato pa jo 4. januarja leta 1945 odpeljal v mariborske zapore v frančiškanskem samostanu. Jetniki, ki so bili z Vidko skupaj zaprti, pravijo, da je bila Vidka vsem v oporo. Tolažila je obupance, jih kratkočasil, jim prepevala partizanske pesmi. Dne 9. aprila so jo pod Pohorjem ustrelili. Z njo je spet usahnilo mlado življenje za lepšo bodočnost našega naroda in človeštva.

Tragično je končala svoje življenje tudi mlada juristka **Smiljana Senjor**, ki je bila Mariborčanka, a je med vojno stanovala pri svoji teti v Ptuj. Delala je v pisarni nemškega podjetnika Scharnerja. Povezala se je z OF, toda o njenem delu v uporniških vrstah vemo le malo, glavni dokaz pa je njena smrt. Sam njen šef jo je na neki avtomobilski vožnji aprila 1945. leta ustrelil. Pokopani so jo na ptujskem pokopališču. Zaželeno je, da Smiljanini sodelavci v OF sporočijo o njenem delu za svobodo našemu urejalstvu vse podrobnosti.

Med najpomembnejše aktivistke OF v ptujskem okraju v drugem obdobju okupacije prištevamo **Mimico Legavartovo-Natašo** (rojena 1917) iz Stojnc, ki je pred vojno izstopila iz šeste gimnazije in delala doma v očimovi travi in v Stojncih. Povezava z OF je dobila v jeseni leta 1943. Z leta 1941 in 1942 je pomagala s pošiljkami borskim jetnikom. Ko je našla povezavo s prvimi

aktivisti na Ptujem polju, je bila njihova najboljša sodelavka. Izpolnila je vsako še tako zahtevno nalogo. Februarja 1944. leta je oskrbevala za tehniko v Murreticah, radijski aparat in pisalni stroj, v jeseni 1944. leta je začela pripravljati tehniko v Rotmanu v Slovenskih goricah. Poletni 1944. leta je odšla v ilegalo. Takrat je dala vse blago v trgovini Osvobodilni fronti, Nataša je postala januarja 1945. leta sekretarka SPZZ (Slovenske protifašistične zveze žena) za ptujski okraj in januarja 1945. leta vodila tudi tehniko v Rotmanu, kjer je tiskal dijak Rastko in mu je pomagala Natašina polsestra. Po krivdi izdajalca je padla Nataša skupaj s sestro Majdo in drugimi partizani terenci v Bratislavcih v Slovenskih goricah 9. februarja 1945. leta.

Natašina polsestra **Sonja Fajs-Majda** (1928) je bila kljub svojim mladim letom zrelo in odločno dekle, ki je opravilo mnogo odgovornih nalog za OF. Ko je odšla poleti 1944. leta skupaj z Natašo v ilegalo, so jo poslali na politično delo v završki okoliš, kjer je ustanavljala odbore ZSM. Januarja 1945. leta jo vidimo v Slovenskih goricah v tiskarni Rotman. Ze 9. januarja 1945. leta pa je morala mlada aktivistka OF, Sonja Fajs-Majda umreti v Bratislavcih, ko so okupatorjevi vojski obkolili v Kovatečevih hišah, njeno sestro in mladinsko aktivistko Marijo Gašparič-Dragico (iz Trgovišča v Slovenskih goricah) ter še osem partizanov. Na partizanski strani so padli poleg omenjenih partizank še štirje partizani.

Marija Gašparič-Dragica iz Trgovišča pri Veliki Nedelji se je rodila leta 1923 v kmečki družini. Z OF se je povezala junija 1944. leta. Na politično delo jo je OF poslala sprva na Dravsko polje, kjer je ustanavljala odbore ZSM. Januarja leta 1944 se je mudila v Slovenskih goricah, kjer jo je dohitela smrt. Dragica je bila okrajna sekretarka SKOJ. Tudi o Dragici imamo le tu napisane podatke. Želimo, da njeni sodelavci osvetlijo s podrobnim opisom njeno delo za svobodo. Svoje spomine naj pošljejo našemu listu.

Življenje za svobodo svojega naroda je dala tudi **Otilija Veršič**, hčerka malega kmeta iz Bukovec, stara 27 let. Bila je marljiva kurirka OF. Okupator jo je zalotil blizu Ormoža, jo aretiral in odpeljal v Mauthausen. Sojetniki so povedali, da so jo spomladi 1945. leta nekega večera odpeljali iz taborišča neznan kam. Od tedaj je za njo izgubila sled.

(Dalje prihodnjiki)

Humor

Janezeka: Kdor je iznašel obvezno umivanje, ta zares ni bil nikoli otrok...

- Stric, ali nimaš žene?
- Ne, nimam je!
- Kdo pa ti potem naroča, kaj moraš delati?

Važno posvetovanje društva knjigovodij v Ptuj

Društvo knjigovodij v Ptuj je pisмено obvestilo vse delovne organizacije v Ptuj in ptujski občini, da je pripravilo za 16. september 1965 posvetovanje o obračunu in evidenci prometnega davka in da je povabilo na to posvetovanje predavatelje TEB iz Zagreba.

V Ptuj, v dvorani SZDL na Zadržnem trgu, so se zbrali 16. tm. dopoldne računovodje gosposarskih organizacij in ostali sodelavci, ki se bavijo s predpisi in z obračunom prometnega davka.

Namen društva je bil posredovati zbranim odgovore na vsa specifična vprašanja od predavateljev TEB iz Zagreba in jim olajšati bodoče delo v zvezi s predpisi in z obračunom prometnega davka.

Krvodajalska akcija na ormoškem območju

NA OBMOČJU OBČINE ORMOŽ PREMALO KRVDAJALCEV. TUDI STEVILO ČLANOV RK JE TREBA POVEČATI.

V lanski krvodajalski akciji je sodelovalo 523 krvodajalcev, za letos pa pričakujejo, da bo število večje. Tudi občani, ki niso starejši od 60 let in ne mlajši od 18, lahko postanejo krvodajalci. Kri, ki rešuje življenja ponesrečenec, je zelo dragocena. Občinski odbor RK Ormož bo razposlal vsem krvodajalcem vabilo, akcije pa se naj udeležijo tudi tisti, ki vabilu ne bodo sprejeli.

Pred odvzemom krvi bo pristovoljce pregledal zdravnik specialist in jih v primeru boleznih napotil na zdravljenje. Bolnim, izčrpanim in slabokrvnim kri ne bo odvzeta in bodo za svojo humanost prejeli pisмено zahvalo.

Na območju občine Ormož je 19 krajevnih odborov RK in vse organizacije si prizadevajo, da bi pridobile čimveč članstva in krvodajalcev. Največ krvodajalcev je v območju krajevnih odborov RK Ormož, Vinski vrh, Hermanci, Bresnica in Cvetkovi. Nekoliko manj jih je v Lešnice, Huma, Litmerka in Lahonce.

Občinski odbor RK Ormož prosi občane, naj se udeležijo te humane akcije.

FOTO ZAPISEK

IZDELAVA UMETNEGA ZOBOVJA JE ZAHTEVNO DELO

Zdravstveni dom v Ormožu je pred leti dobil nove poslovne prostore v novo zgrajenem zdravstvenem paviljonu v Ormožu. V novi zgradbi so ordinacije splošne prakse, laboratorij, previjalnice in drugo; staro zgradbo zdravstvenega doma pa so namenili za potrebe zobozdravstva. V njej so zaposleni tri zobozdravniki in nekaj zobotehnikov, ki izdelujejo umetno zobovje. Na sliki zobotehnik na svojem delovnem mestu. Zobozdravstvena služba je na območju občine Ormož dobro organizirana, saj so zobozdravstvene ambulante v Središču, pri Miklavžu in v Podgorcih.

Priprave na strokovne izpite gradbenih inženirjev in tehnikov

Zveza gradbenih inženirjev in tehnikov SR Slovenije v Ljubljani je razpisala glede na to, da bodo prihodnji mesec strokovni izpiti gradbenih inženirjev in tehnikov, prednostni seminar za obnovitev znanja in pregled tvarine, ki je potrebna za polaganje izpita. Seminar bo v Ljubljani od 11. do vključno 15. 10. 1965, če bo zanj dovolj prijaviteljev, ki bi se morali prijaviti za seminar do 30. 9. 1965. Stroški seminarja za vsakega udeleženca so določeni na 10.000 din in jih bo moral nakazati vsak prijavitelj do zacetka seminarja.

Na seminarju bodo imeli udeleženci tudi možnost neposrednega stika s predavatelji, tj. s člani komisije za izpite, ki bodo radi volje odgovarjali na vprašanja posameznikov. Na seminarju pridejo v poštev sledeče teme: tehniški predpisi, splošni pravni predpisi, konstrukcije, organizacija gradbišč in kalkulacije, obveznosti tehničnega vodilnega kadra za varnost pri delu po novi zakonodaji.

Prireditelj seminarja — Zveza gradbenih inženirjev in tehnikov SR Slovenije v Ljubljani, pripo-

roča, da bi se za seminar prijavili vsi tehniki, ki so se že ali pa se nameravajo prijaviti za strokovni izpit, kandidati inženirji pa predvsem zaradi pregleda tehniških in pravnih predpisov.

Obvestilo o pripravljajalnem seminarju je poslal sklicatelj tudi Občinski skupščini Ptuj.

V. J.

Koristni nasveti

UTEZI nikoli ne puščajmo daljša na tehnič, ker postane tako obremenjena tehnice počasni nenatčna.

MEDENJAKE hranimo v dobro zaprti pločevinasti posodi, ki jo obložimo s pergamentnim papirjem.

INLET, ki začena prepučati perje, zatesnimo s čebeljim voskom. S kosom voska krepko drgnemo po notranji strani inleta. Ob drgnjenju nastaja toplota in taleč se vosk prodre v tkanino, ki postane neprepustna. Raztrgan in vnetu ne sivamo, ker šivi ne držijo. Prelepimo jih z levkoplastom in potegnemo čez, da bolje držijo, s toplim (ne prevročim) likalnikom.

KAKTEJE. Prijetelji kaktusov naj si zapomni tole: Kakteje se polni sijajno počutijo na prostem. Večina vrst lahko prebije tople mesece od maja do konca septembra na vrtu ali balkonu. Prst v lončku pa naj bo zmeraj vlažen. Zlasti lepo uspevajo če jim polsti pognojimo z mešanico dušičnega, fosfornega in kaljevega umetnega gnojila. Vsake štiri dni jih zalijemo z raztopino 1 g teh soli na liter vode.

Težavno je prezimiti kakteje v stanovanju s centralno kurjavo. Ker prav v tem času preživljajo dobo mirovanja, morajo stati na hladnem, svetlem in zračnem prostoru; zalivamo jih zelo zmerno. Temperatura med 8 in 12 stopinjami jim je tečaj najljubša. Nikakor pa jih ne smemo odnesti v klet. Z marcem jih lahko spet običajno zalivamo.

S A L S A

George Mühlen-Schulte

Okrog poldne se je pri Evaldu Müllerju v Nürnberški ulici 9 dal prijavitelj neki moj Torquemada. Kratko malo Torquemada.

Ta mož je imel štiriogolito postavo. Skoraj bi lahko trdili, da petersogolito. Njegova leva očešna votlina je bila zalita. Zato pa je na belem oprsniku nosil velik črn gumb, da je bilo videti, ko da mu je levo oko zdrknilo do tja. Take čudne stvari se dogajajo.

Ko je vstopil, bi ga bil Evald najraje spet odsvolil. Toda možu ni bilo videti, da bi hotel takoj spet oditi.

»Saj naju ne bo nihče motil?« je vprašal. Pri tem je pogledal proti vratom, skozi katera je prišel. Z desnim očesom se je oziral okrog, zakaj levb je bilo zalito, kakor smo že povedali. S črnim gumbom na srcaji pa si ni mogel pomagati.

»Popolnoma nemotena sva. Kaj pa želite?« je odvrnil Müller. Nihč kaj prijetno mu ni bilo pri teh besedah. Ko da mu same majhne žabe lezejo skozi grlo.

»Menim, da boste ugabili namen mojega prihoda, sešnorje je dejal prišel.« »Malo pomislite!«

Toda Evald Müller ni mogel pomisliti. Glava mu je nenado-

ma postala debela in vroča kot parni kotel. Tujec je namreč otipal vratno ključavnico, obrnil ključ in ga vtaknil v žep. — Tako ravnanje je po navadi uvod brezmejni podlosti. Poznamo to.

»Kaj pa naj pomeni ta drznost?« je vprašal Evald Müller ostro.

»Drznost?« je resno odvrnil tujec. »Mi v Španiji imenujemo to časten posel.«

Evald Müller je padel v globok naslanjač. Pravzaprav je hotel iti k oknu in klicati na pomoč, toda ni mogel. Zdelo se mu je, ko da ga je nekdo na sedež pribil. »Poslušajte, spoštovani gospod,« je rekel z naporom vse svoje duševne zavesti, »mislim, da mora tu biti obžalovanje vreden nesporazum. Ne zavedam se, da bi bil kogarkoli razžalil.«

»Potem vam bom moral uspeviti spomin,« je menil tujec. »Se spominjate, da ste pretekli teden v nekem lokalu sedeli nasproti mladi dami in ji pošiljali plamteče poglede?«

Müllerjeve zenice so zmedeno krožile po sobi. Zalotili so mel je vpilo v njem. Nenadoma pa mu je prišla odresilna misel. »Ali je

bila mlada dama plava ali črna?« je vprašal.

»Plava.«

»Potem nisem bil jaz tisti, ki ji je pošiljal pogledel?« je vzkliznil Müller.

»Aha!« je drugi hladno pripomnil. »Torej ste res šli v past. Dama je Španka in ima seveda črne lase. Berite tale člankel!«

»Poskus samomora. Plesalka Isabela de Geardarrama si je večeraj hotela s člankaljem končati svoje življenje. Vzrok je bila ba-je brezupna ljubezen do nekega Müllerja, ki je za poročen. Nesrečnica je izven življenjske nevarnosti.«

»Kaj nameravate storiti?« je zahropel Evald Müller, ko je prebral članek.

»Zadevo bova uredila s salso,« je dejal tujec.

Müller ni vedel, kaj to pomeni, toda slutil je, da mora biti nekaj zelo neprijetnega.

»Jaz sem namreč ženin mlade dame!« se je legitimiral mladi mož ter pri tem odpel suknjič in telovnik. »Le salsa mi more dati popolno zadoščenje. Priznate to, kaj?«

»V nekem oziru imate prav!« je menil Evald Müller. Počutil se

je koč jegulja, ki je zašla v vršo in išče luknjo, skozi katero bi ušla. »Ampak ne menite, da bi si najprej privoščila pošten zajtrk! Človek potem na marsikaj mileje misli.«

»Pred salso se ne sme jesti!« je svečano pojasnil tujec. »Grdo bi bilo, ko bi vam razparal trebuh, pa bi se pojavila kuhana jajca in konservirane sardine.«

Müllerjeve oči so se razširile in ostenklele. »Kaj ste znoreli, mož? Trebuh mi hočete razparati?«

»Zelo se bom potrudil.« Priklonil se je s tisto neposnemljivo grandezjo, ki je dediščina Špancev. Nato je z eno kretajo odvrnil suknjič in telovnik. Iz hlačenega žepa je privlekel dva žepna noža ter odprl njuni rezili. Zaskočili sta z neprijetnim tleskom.

»Eden je za vas,« je tujec ljubezno nadaljeval, »ali nemara menite, da vas hočem zaklati neoboroženega? Jaz sem plemič Torquemada je moje ime. Razgaltite prsni, če jih imate! Omotajte srajco okoli leve roke in vzemite nož v desnico. Nato bova sedla na preprogo in drug drugega napadala.«

Vsemogoče stvari so šle Müllerju skozi glavo. Nato se je sunkoma zbral in rekel z okretno prizadevnostjo: »Sedaj se bova pa pametno pogovorila. Računajval Odkodnino moram plačati, to je jasno. Torej dama je vzela člankalji. No, kaj že stane člankalji? Recimo sto šillingov. Morali so ji izprati želodec. Računajmo še sto šillingov. Za ta denar vam izčrpam celo zero! Se sto za strah. Jaz vam dam denar, vi pa spravite nože, ljubi prijatelj! Kaj se pravi to — salsa? Saj smó vendar razumni ljudje!«

Z užitkom je Španec brusil nož na svojih podplatih. »Ne bo šlo,« je mrmral. »Moja čast je prizadeta, mora teči kri!«

»To je vendar zastarel nazor!« je silil Müller. »Odprla bova steklenico dobrega bordjoča. Je tudi rdeč, in človek ostane pri moči. Vrhu tega priložim še sto šillingov.«

Tujec je zamahnil z nožem po zraku. »Sunek, in čreva bodo bingljala na lestenci!« je zarenčal.

»Nebeska dobrotel!« je zavreščal Evald Müller. »Pet sto dam, če se da temu izogniti! Za to dobite poln voz krvavih klobas, če si jih poželite.«

»Ako takole sunem in potem povrtam navzgor, imam pljuča in jetra na rezilu!« je Španec nadaljeval svoj samogovor.

»Nehajte!« je prosil Müller. »Sest sto šillingov, če prenehate!«

»Nekoč sem pri neki salsi v Madridu nekoga z enim samim sunkom pribil na oreh!«

»Osem stol! Bodite pametni! Müllerjeve oči so izstopile, redki lasje njegovega temena so se lepili v znojno.

Krvav zasmeh in ledeno zaničevanje sta ležala na obličju plemenitega Španca. »Jaz sem plemič!« je ponovno izjavil. »Zoprno mi je, da bi se bil z mežvo. Vzemite list papirja in napišite potrdilo, da ste mi pristovoljno plačali tisoč šillingov za bolečine Izabele de Guardarrama.«

In Evald Müller je napisal in dal denar. Tujec je prebral listino, prešel bankovce in vse skupaj vtaknil v hlačni žep. Uredil si je obleko in vtaknil eno od Müllerjevih cigar med zobe. »Salem Aleikum!« je dejal nazadnje, čeprav to ni bila neoporečna špansčina. Nato je z vsem dostojanstvom odšel.

Zunaj na stopnicah je vzel iz žepa obrabljeno beležnico, prečital neki naslov in rekel: »Tako, to je bil Evald Müller, Nürnberška ulica devet. Sedaj bi bil torej na vrsti Eric Müller, Vrtna ulica sto štiriindvajset.«

Velesa jesen na travnikih

Jesen je tu. Postalo je hladneje. Letos je prej kot po navadi pritisnila oblačnost in tako vidimo le malo toplega sonca. Po spravi luči kmetovalci pustijo živino vprek po travnikih na vsakodnevno, predvsem popoldansko pašo. Živina ve, kdaj ji je treba iti iz hleva in postaja pred tem zelo nestrna. Za pašo se ni prehladno. Ko pridejo otroci iz šole in pospravijo svoj obed, se odpravijo na pašo. Po navadi si pastir vzame pred odhodom na pašo kvas kruha ali pa si bo poiskal dva lata nedozorele koruze in hajdi s čredo na travnike. Nekoč so pastirji imeli biče, s katerimi so pokali, da je bilo ve-

krompirja, ki smo ga morali mlajši speči starejšim (li) in s tem zaslužiti privilegij biti v njihovi družbi. Nekoč smo pekli tudi čebulo in zelje ter jedli s pečenim krompirjem s soljo. To so bile pastirske poslastice. Če mi je gospodinja dala s seboj gibanice, ki so bile pri hiši skoraj na dnevnem redu, sem jih moral na travniku skriti nekam v grmovje ali na drevo, da jih niso opazili ostali pastirji, sicer bi mi jih pojedli. Nekoč smo se delili v dve vrsti: v pastirje in pastirčke. Prvi so bili starejši, ki so hodili v zadnje razrede osnovne šole ali pa so že končali šolo. Pastirčki pa so bili mlajši, tam do petega razreda.

Medtem ko se pase živina po izdatni paši, si pastirji in njihovi spremljevalci zakurijo in pečejo krompir ali koruzo

selje in so na travnikih celo tekmovali, kateri zmore bolje. Danes bičev ni več, ker so iz mode in tudi kupiti jih ni mogoče povsod, pa dragi so. Zato si pastirji pomagajo s šibo ali palico, ki si jo mimogrede vzejo v živi meji. Nekatere pa hodijo kar praznih rok. Njihova živina je navajena na cesto in red na njej, čeprav se včasih razide po celotnem cestništvu in ga zasede in tako ovira promet.

Se vedno je za otroke na podeželju jesenska paša eno najljubših opravil in zato komaj čakajo, da odrinejo z živino od hiše.

Ko priženejo na travnik, se živina začne pasti. Sicer so nekateri živali zbirali, nekateri zato, ker imajo pač v hlevu polne jaslje dobre krme in se zato ne pasejo rade in se jim zelo mudi naprej. Tedaj se pastirji jezijo in taka živina potem večkrat dobi s preklijo čez hrbet. Pastirji si navadno zakurijo ogenj, kjer si pečejo koruzo. V pozni jeseni, če je seveda še prilika za pašo, pa pečejo krompir.

Spominjam se svojih otroških dni, ko smo pastirji dočeli, kaj in koliko česa bo kdo prinesel s seboj za peko. Jaz sem imel nalogo in prinesel košarico

Sicer je bilo na jesenski paši vedno lepo. Tudi danes je lepo, samo da ni več toliko igrice, kajti otroci se morajo na paši učiti in ni časa za razvedrilo. Pred nekaj dnevi sem naletel na skupino pastirjev, ki so na travnikih ob Pesnici v vasi Dornava veselo skakali po cesti. Nekatere pripravljali dračje za pastirski kres, kjer so si malo pozneje že pekli koruzo. Nekaj pa se jih je napotilo iskat nekakšnih krepel, da bi uprizarili veselo pastirsko igrico, ki ji pravimo »Vganjati volke«.

Postal sem v bližini veselih otroških obrazov in uperil proti njim kamero, da bi na fotografiji ohranil spomine s paše, spomine na čase svoje mladosti. To so bile najlepše mladinske ali otroške folklorne prireditve, sem mislil in se poslovil od otrok, ki se niso zavedali, kako so srečni.

Tekst in slika: Jože Bezjak

Dopisujte v TEDNIK

Naše zdravje

Osem poti do zdravega življenja

Zdravje je, temu bo vsako pritrtil, naše najdragocenejše premoženje, in zdravnik so se že zdavnaj dokopali do spoznaja, da je mnogo lažje počutiti človeka, kako naj ravna, da bo ostal zdrav, kakor mu pa pomagati povrnuti zdravje potem, ko ga je že izgubil.

Preprečevati je lažje kakor zdraviti! Raziskovalci zato zlasti zadnja leta posebno skrbno proučujejo nove možnosti preventivne terapije. Znanstveniki na univerzah, klinikah in raziskovalnih ustanovah iščejo najbolj učinkovite načine, ki pomagajo človeku ohraniti zdravje. Njihova dognanja jasno potrjujejo staro resnico, da je gram preventivne medicine vreden več od tone kurativne. Navedimo nekaj najpomembnejših novih dognanj!

1. Koliko in kakšno vrsto gibanja potrebujemo, da ostanemo zdravi?

Določena količina telesnega napora je za ohranitev zdravja nujno potrebna, znano pa je tudi, da je preobilica gibanja ali prenaporno gibanje še slabše kakor nič. Večina ljudi — zlasti tistih, ki delajo za pisalnimi mizami — se premalo telesno giblje ali pa to gibanje ni prave vrste.

Ti »sedeči« delavci se dele na dve vrsti. Prvi gibanja skoraj ne poznajo (vozijo se v službo, vozijo se iz službe, pojedjo, zadremlejo, sede in kaj bero, gledajo TV ali poslušajo radio, odpeljejo se v kino, kjer spet sede in gledajo film, pogosto se tudi na nedeljski izlet kam peljejo). Drugi več teden sede za mizo — če ne štejemo kratkih sprehodov do bifeja — ob koncu tedna pa se preobtovorijo s tolikšno mero telesnih naporov, da se v ponedeljek vrnejo v službo bolj zbiti in utrujeni, kakor so jo v soboto zapustili.

Dr. Morehouse, profesor telesne vzgoje na južnokaliifornijski univerzi, je v vrsto poskusov skušal dognati, koliko telesnega gibanja potrebuje človek, da bi ostal pri dobrem zdravju. Sadovi raziskav so bili presenetljivi: povprečen odrasel človek potrebuje tedensko dvakrat deset minut telovadnice, da ostane v dobrem fizičnem stanju.

Znanstvenik pa poudarja, da to ne pomeni tedensko 20 minut tradicionalnih počepov, predklonov in vihtenja z rokami. Predklon z dotikanjem tal s konicami prstov, pravi dr. Morehouse, skoraj več škodi kakor koristi. Ta vaja namreč še bolj razteguje hrbtne mišice, že tako dovolj raztegnjene in ohlapne zavoljo večnega sedenja. Najučinkovitejši spored telovadnih vaj, ki ga priporoča, je

zmanjšati delovno storilnost.

Navada, da opravimo polovico svojega delovnega dne na skoraj čisto prazen želodec, je škodljiva zato, ker zmanjša telesno odpornost do različnih boleznih. Razen tega kažejo raziskave, da pomanjkljivega zajtrka ni mogoče »nadoknaditi« z obilnim kosilom ali večerjo.

Izdaten, obilen zajtrk je temelj zdravega življenja. Sledi mu najzadostna malica, lahko kosilo in skromna večerja — torej ravno obraten vrstni red, kakor smo ga običajno vajeni. In še nekaj: vsi zdravniki se strinjajo v tem, da je eden glavnih vzrokov slabe prebave in motenj v delovanju želodca, ki so s tem v zvezi, naglica in živčnost, v kateri uživamo naše obroke. Torej, jejmo počasi in v miru!

5. Kaj pa duševna hrana?

Vprašanje je mnogo pomembnejše, kakor splošno menijo. Strokovnjaki so prepričani, da ima nad 50 odstotkov motenj v telesnem zdravju živčno podlogo. Raziskovalci so v 15-letnih natančnih proučevanjih dognali nekatera presenetljiva dejstva. Tu jih nekaj navajamo. Ob seznanju najpogostejših težav, nad katerimi se ljudje pritožujejo, so navedeni odstotki, ki povedo, v kolikih primerih je nadloga živčnega izvora.

bolečine v tlniku	75%
bolečine v želodcu	50%
bolečine okoli žolčnika	50%
vrtoglavica	80%
kožni izpuščaji	30%
vetровi	90%
glavobol	80%
zaprtje	70%
stalna utrujenost	90%

6. Kako vplivajo na zdravje skrbi?

Vse študije, ki so jih o tem izvedli, kažejo, da ničesar zdravja in telesne odpornosti bolj korenito ne izpodkopava kakor skrbi. Res pa je tudi, da se je mogoče velik večine tih skrbi znebiti — zlasti tistih, ki se sučejo okoli vašega zdravja. Če sodite, da je z vašim zdravjem kaj narobe, se nemudoma domenite za zdravniški pregled. Najpogosteje boste kmalu spoznali, da so bile vaše skrbi brez podlage.

Če niso bile, potem zveste, kaj je narobe z vami, kakor hitro pa veste trdna dejstva, imate tudi možnost, da se proti boleznim borite. Milijoni ljudi si bolešno belijo glavo zavoljo umišljenih boleznih, o katerih bi že napreprostejši zdravniški pregled dokazal, da jih sploh ni.

Kar pa zadeva druge vaše skrbi in bojazni, naj vas potolaži tale zdravstvena statistika. Okoli 40 odstotkov skrbi velja stva-

rem, ki se nikoli ne zgodijo, 30 odstotkov jih zadeva minule dogodke, 22 odstotkov se suče okoli majhnih nevednosti in ničevosti — in le 8 odstotkov je skrbi, ki imajo resnejšo podlogo.

Skrbno prerešajteje skrbi, ki vas tarejo. Zapišite si na ločene liste papirja vse probleme, ki vam kratijo spanec, nato pa jih razvrstite po zgoraj navedenih postavkah. Skoraj zmeraj boste spoznali, da je nad 90 odstotkov vaših skrbi povsem neupravičenih.

7. Kako odpraviti duševno potrtost, živčno napetost in občutek pobitosti, ki nas tarejo?

Enega najučinkovitejših terapevtskih postopkov je zasnoval dr. Kepler z mayske bolnišnice v ZDA. Proučeval je učinkovitost različnih postopkov zdravljenja na stotinah pacientov, ki z njimi telesno ni bilo nič narobe, vendar so jih mučile najrazličnejše bolečine, stalno so se čutili utrujene in izgubili so življenjsko silo, ki je znak dobrega zdravja.

Diagnoza je pokazala, da je vsak teh bolnikov živel neuravnoteženo življenje. Svetovali so jim, naj uredi svoje osebno življenje tako, da bodo narobe enakomerno vplivali tile štirje činitelji — delo, razvedrilo, ljubezen in priliznost kakemu višjemu cilju, večjemu od človeka samega in njegovega okolja. Vsak izmed teh vplivov naj bi bil enako močen, vplivali naj bi skladno.

Pacienti, ki so se ravnali po teh nasvetih, so se naglo popravili.

8. Bodimo stalno s čim zaposleni

Številne ankete kažejo, da so ljudje, ki se zmeraj ukvarjajo s kakim delom, navadno tudi najbolj zdravi. Psihologi so po drugi plati dognali, da človek, ki je premalo zaposlen, ki ima na voljo preveč prostega časa, hitreje telesno in duševno naza- duje in se obrablja. Njegova odpornost do boleznih je slabša. Tudi če je telesno zdrav, si pogosto domišlja, da ga tare ta ali ona bolezen — med takimi ljudmi je največ namišljenih bolnikov. Kako to? Samo zaradi volje, »morale«. Zdravniki se strinjajo v tem, da je zdrava, čila volja eden glavnih faktorjev zdravja — ničesar pa je bolj ne izpodkopi kakor lenobno, brezciljno življenje.

Zivati dejavno, delavno življenje je najboljši način skrbi za zdravje. Pogosto pravijo, da stroj prej zarjavi kakor pa se obrabi. In to velja tudi za človeka.

Dr. John Gibson

Iz tisočletne zgodovine Ptujaja

4

Ptuj — posest salzbürške nadškofijske cerkve

V letih 863-864 so prešla ogromna kraljeva posestva v ptujsko-ljutomerskem in radgorskem okolišu v posest salzbürske cerkve. Kdaj je prišel Ptuj v last salzbürskih nadškofov, ni točno dognano. Dejstvo je, da ni imel Salzburg Ptujaja v svojih rokah pred letom 860, ker se Ptuj še ne omenja v veliki darilni listini o salzbürski zemlji na vzhodu iz leta 860. Tako je prišel Salzburg do posesti Ptujaja in ptujskega okoliša po propadu Kocljevske samostojne oblasti v Spodnji Panoniji in pred letom 900, ko so se kraje zasedli Ogrji.

LISTINA IZ LETA 890 — USTANOVNA LISTINA ZA SREDNJEŠKI PTUJ

Potrđidina listina iz leta 890 nam pove o posesti salzbürske cerkve v Ptujju naslednje: »Kralj Arnulf potrđi in podeli salzbürski cerkvi to, kar so ji podelili njegovi predniki v Ptujju, namreč cerkev z desetino in dva dela mesta s sodstvom, mitnino in mostom. K temu dodá še tretji del mesta, ki ga je imel v lasti neki Karantane, ki pa je izgubil vse svoje imetje, ker je bil zaradi veleizdaje obsojen. Izvzeta so bila le tista posestva, katera je kralj Arnulf prepustil njegovi (Karantanevi) ženi zaradi njene zvestobe: dvor v vzhodnem ali zgor-njem delu mesta, kjer so pričeli graditi novo cerkev, v dolnjem ali zapadnem delu mesta pa tisti dvorci, ki jih je imela takrat v lasti, s sto kmetijami in desetimi vinogradi v Zistanesfeldu (Cistanovem), kjer še niso nikdar njegovi (Arnulfovi) predniki komu kaj podelili.

Tudi prepusti salzbürski cerkvi zaradi zvestobe njenega nadškofa Teotmara zemljo, ki se je razprostirala od dveh postavljjenih kupov blizu Drave in od majhne višnje, ki se imenuje Breg, po pobežju do izliva Dravnice v Dravo.«

Zgodovinsko je sicer dokazano, da je ta listina ponarejena po starejši izgubljeni listini. Njena vsebina pa je potrjena po mnogih skoraj enako se glasečih listinah od leta 977 do leta 1199. Zato smatramo zgodovinarji vse dejstva v gornji listini za resnična in dejanskemu stanju odgovarjajoča.

VODOR OGROV ALI MADZAROV V PANONSKO NIZINO — PROPAST PTUJA

Leta 906 so Ogrji uničili Veliko Moravsko ter pustošili po nekdanjih Príbinovih in Kocljevih slovenskih pokrajinah. Zrtev teh navalov in pustošenj je postal tudi Ptuj — mesto ob Dravi z ožjo in širšo okolico. Ptuj zagrne tema in celih 60 let nam noben vir ne govori o njem. Po porazu, ki so ga doživeli Ogrji leta 955 na Leškom polju na Bavarskem, so bili zopet potisnjeni na ožje območje Panonske nižine in slovenske panonske pokrajine so zopet prišle v oblast nemških velikašev. Ptuj so dobili nazaj salzbürski nadškofje. Mesto samo pa postane obmejni straža proti Ogrom, ki so še skoraj 200 let ropali in plenili slovenske kraje. Obmejni pas med Ogrsko in nemško državo je potekal na reki Pesnici, kakih 10 kilometrov vzhodno od Ptujja. To stanje je trajalo tja do leta

1200. Ptuj se v 10. in 11. stoletju dolgo ni mogel zopet razviti in uveljaviti. Njegov razvoj je močno ovirala bližina ogrske meje, ki se je šele v drugi polovici 12. stoletja začela pomikati proti Veliki Nedelji in Ormožu ter Ljutomeru.

STRELSKI DVORCI — OBRAMBA PROTI OGROM

V borbah proti Ogrom so imeli mnogo zaslug tudi takozvani strelski dvorci, ki so nastajali v 11. in 12. stoletju.

Strelski dvorci se pojavljajo v obrobni pokrajini štajerske dežele proti Ogrski. Po mnenju zgodovinarjev so predstavljali strelci najnižjo stopnjo fevdnikov. Bili so namreč vazali, poklicni vojaki, ki so dobili v najem nekaj kmetij. Oproščeni so bili vseh dajatev in davkov, morali pa so biti vedno pripravljani za borbo proti nenadoma vdiraljo- čemu sovražniku. Strelci so bili sicer osebno nevsobodni, vendar pa so prešli nekateri zaradi svojih izrednih sposobnosti in zaslug med ministre ali celo med viteze. Strelci so živeli na strelških dvorcih. To so bile manjše utrjene zgradbe, postavljene za osebno varnost prebivalcev v vasi. Ti dvorci so nastopali vzhodno od Ptujja, na Dravskem polju in v Slovenskih goricah v času, ko je bila meja proti Ogrom še na Pesnici. Spomin na strelske dvorce je ohranjen še do danes v imenih, ki jih imajo nekatere vasi: dve vasi Strelci vzhodno od Ptujja in Stročja (Stročja vas) pri Ljutomeru.

NEMIRNA MEJA PROTI OGRSKI SE PREMAKNE PROTI ORMOŽU IN SREDISCU

Ko se je Evropa v začetku 12. stoletja po dolgotrajnih borbah za investituro zopet umirila, je lahko salzbürska cerkev po-

svetila več skrbi svoji posesti v Podravju in Posavju. Tedaj je nadškof Konrad I. v želji, da zavaruje mejo pred Ogrji, dal okrog leta 1130 zgraditi ali na novo popraviti gradove v Lepnici, Rajhenburgu in Ptujju. Zivljenjepisec nadškofa Konrada nam o tem poroča naslednje:

»V Ptujju je bil star, a dolgo časa razrušen grad. Nadškof Konrad ga je dal na novo postaviti tako, kakor se to dandanes (v letih 1170-1177) vidi.«

Isti biograf nazorno opisuje stanje ob ogrski meji: »Ker so Ogrji s svojimi vpadi spremenili mejno grofijo (Štajersko) skoraj v puščavo, je sklenil nadškof z njimi mir. Preden je bil ta mir sklenjen, so veliko trpeli Ogrji in Bavarci, ker so drug drugemu z raznimi napadi pustošili zemljo. Zaradi tega je zadelo mnogo nezgod Bavarce in SLOVENCE, ker so si napadalcil lastili ljudi, živino in razne stvari, katere so jim prišle v roke ter puščali za seboj popolnoma opustošeno zemljo.«

Z zgraditvijo gradu v Ptujju in s pametno politiko proti Ogrom je uspelo nadškofu Konradu, da se je kljub pogostim kršitvam premirja končno le pomiril z ogrskim kraljem Stefanom.

Zivljenjepislika morda v preveč rožnatih barvah stanje, ki je nastopilo po tej pomiritvi: »Tako ni prišla samo nadškofova zemlja do starega blagostanja, temveč vsa Mejna grofija (Krajina) se je takrat napolnila z vami, gradovi in kmetovalci. Zelo redek ali pa skoraj neznan je bil primer upravitelje in prodaje ljudi obeh splovov.« Velike zasluze za končno ustali- tvev ogrske meje in za umiritev v obmejnih pokrajinah imajo gos- podje Ptujski, ki se kmalu po letu 1131 pojavijo kot ministe-

riali v službi salzbürskih nadškofov na ptujskem gradu. Njihova najvažnejša naloga v tem času je bila obramba meje in salzbürske posesti pred Ogrji.

Ptujski so se v tej službi: res izkazali. V dolgih desetletjih so polagoma potiskali Ogrje proti vzhodu in jim končno okrog leta 1200 iztrgali vzhodne Slovenske gorice in ormoški okoliš do Središča. Listina iz leta 1222 nam to potrjuje:

»Friderik Ptujski je zemljo — pri Veliki Nedelji tedaj že pustil in menaseljeno — iztrgal iz rok Ogrv in jo podaril nemškemu redu, ki ga je naselil v teh krajih kot pomoč za obrambo meje.

Nova državna meja med Muro in Dravo se je tako ustalila na današnji meji med Slovenijo in Medjimurjem.

ZEMLJIŠKA POSEST SALZBURSKIH NADŠKOFOV OKROG PTUJA

Starejšo posest vzhodno od Ptujja do črte Formin-Bratislavci je Salzburg obdržal neposredno zase in v svoji upravi s središčem na ptujskem gradu. Posest, ki je bila pridobljena pozneje v bor- bah z Ogrji in nato kolonizirana s Slovenci — današnjo Prlekijo — je nadškof dajal v fevd. Ime za to pokrajino je še leta 1433 »krajina« (march). To zemljo na vzhodu so imeli kot fevd zlasti Ptujski gospodje in številni njim podrejeni vitezi in plemiči nižje vrste, domačini in priseljenci. Med njimi so bili znani vitezi Pesničarji, vitezi na »manjšem gradu« v Ptujju, vitezi, ki se imenujejo po Ormožu, itd. Fevd je nagrada za vojno službo in uspešno izganjanje Ogrv iz de- žele, pomeni pa obenem za fevd- nega gospoda zagotovitev var- nosti posesti na vzhodnem nek- kaj ogrskem delu salzbürske zemlje.

URBAR IZ LETA 1322

V tem najstarejšem urbarju salzbürske posesti okrog Ptujja

je popisan samo manjši del po- sestih vzhodno od Ptujja, ki je bil v neposredni upravi Salzburga.

V urbarju so na kratko popisane in našteje vasi brez navedbe imen podložnikov. Navaja se samo skupna količina dajatev za posamezno vas in število kmetij v vasi.

Vasi so: Formin, Bukovec, Zagoljič, Sobotinci, Prvenec, Mezgovci, Brezovci, Livanjci, Destinci, Janežovci, Vintarovec, Jirsovci, Gernci, Dolič, Zgornji Velovek, Mostje, Gabrnik, Gr- linci, Brnel, Oblaki, Bratislavci ali Škofja vas, Sloml, Zalmanci, Bodkovič, Spuhlja, Nova vas in Podvinec.

Po urbarju bi morale znašati dajatev teh vasi 1475 mer pšenice, 55 mer rži, 1080 mer ovsa, 25 jagnet, 5 ovc, 100 prašičev ter 20 mark denaricv v denarju. (Ena mera — mensura — je znašala 22 do 30 litrov). Toda urbar pravi: »Zaradi velikega siromastva in pomanjkanja mnogi ne dajejo predpisanih dajatev v celoti, temveč samo delno. Nekateri pa ne morejo prav nič da- jati, vendar jih pustimo, da bi ljudje ne zapustili posestev.«

Končno še navaja urbar vsoto vseh dohodkov popisane posesti in sicer: 268 modijev pšenice, 8 modijev rži, 308 modijev ovsa in nekaj nad 84 mark v denarju.

K denarnim dajatvam je treba še pristeti redni davek od zemljišč, davek, ki ga plačajo mesto Ptuj in davek, ki ga plačajo Žid- je. (En modij je znašal okrog 158 litrov).

Dohodki od desetine so popisani posebej, dajatev od vinogradiov pa so bile verjetno popisane v posebnih zapisnikih. V urbarju samem niso popisane. Poučna je tudi ugotovitev urbarja, da je bilo od 358 kmetij 63 kmetij (ali 15 odst.) zapuščeni. To stanje je ob koncu sred- njega veka — po urbarju iz leta 1495 — še enkrat slabše.

AK — Zgodovinski arhiv v Ptujju

Objave in oglasi

Mali oglasi

CENE

STANOVANJA

Sofer išče majhno sobico v Ptuj...

PRODAM

Prodaj motor in kotel. Vprašajte Bohak, Trate 14, popoldne.

RAZNO

Otroka sprejemam v varstvo. Naslov v upravi lista.

Kupim dobro ohranjene vinske sode 300—600 literske. Ptuj, Na tratah 25.

Opozarjam sosede Antonijo Bračič iz Apač, da bom za vsako nadaljnjo žaljivko sodno postopal.

Izgubil sem očala z dvojnimi steklom od Rogoznice št. 19 do Ptuja.

Kupim starinsko skrinjo. Janez Rojko, Nova vas 8/a, Ptuj.

Gospodinjstvo pomočnico sprejemam. Vprašajte v popoldanskem času inž. Gnilšek, Ptuj, Ljutomerska 20/d, III. nadstropje.

MESTNI KINO PTUJ

predvaja 17., 18. in 19. septembra t. l. mehiški barvni film PESEM ZA KARABINKO...

Kino TOMAZ pri ORMOŽU predvaja 19. septembra t. l. ruski (cinemascope) barvni film DEKLIŠKA POMLAD.

Izšla je nova številka zabavnega mesečnika Horoskop-Družabni most.

KMETIJSKI KOMBINAT PTUJ, OBRAT KIDRIČEVO, razglasa prosto delovno mesto veterinarskega tehnika.

LUNINE SPREMEMBE IN VREMENSKA NAPOVED za čas od nedelje, 19., da nedelje, 26. septembra 1965.

Zadnji krajec v soboto, 18. septembra, ob 12.58 uri.

Alojz Cestnik

Delavska univerza Ptuj

priljubljeni kuharski tečaj v mesecu novembru t. l.

Prvi skupni sestanek z interesi bo v petek, dne 29. oktobra t. l., ob 18. uri v osnovni šoli Toneta Znidariča (Mladika) prtiličje desno.

Delavska univerza Ptuj

Delavska univerza pripravlja seminar za doseg kvalifikacije kuharice obratnih kuhinj...

TRŽNE CENE POVRTNINE IN SADJA V PTUJSKI POSLOVALNICI »POVRTNINE« (PRI MAGDI)

Kumare kg 150 din, ohrovt 130 din, paradižnik 200 din, paprika 210 din, peteršilj 300 din...

KOMUNALNI ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE PTUJ

RAZPISUJE

štipendijo za študij na:

- 1. višji pravni šoli; 2. višji komercialni šoli.

Pravilno kolkovano vlogo, iz katere morajo biti razvidni osnovni osebni podatki in doseganja šolska izobrazba...

KOMUNALNI ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE PTUJ

OSNOVNA ŠOLA IVANA SPOLENIJAKA PTUJ RAZPISUJE

prosto delovno mesto učitelja za razredni pouk

Pogoji: učiteljske ali PA — razredni pouk in strokovni izpit. Razpis velja 15 dni po objavi.

Komisija za sprejemanje in odpuščanje delavcev in uslužbencev OPEKARNE ZABJAK pri Ptuj razpisuje

prosto delovno mesto

kvalificiranega zidarja

Nastop službe možen takoj. Prijave sprejema uprava podjetja do zasedbe delovnega mesta.

OB 20. OBLETNICI OSVOBODITVE ZGODOVINSKA RAZSTAVA

PTUJ SKOZI STOLETJA

V DVORANI MESTNEGA MAGISTRATA.

OTVORITEV V SOBOTO, 18. SEPTEMBRA, OB 16. URI

Š A H

Janez Podkrajšek na polfinalnem turnirju za prvenstvo SFRJ

Predstavnik šahovskega društva Ptuj, mojstrski kandidat Janez Podkrajšek, bo v času od 15. septembra do 4. oktobra nastopil na polfinalnem turnirju za državno šahovsko prvenstvo...

vojil naslov prvaka Ptuja za to leto. Na prvenstvu okraja Maribor je leta 1963 zasedel visoko mesto ter osvojil I. kategorijo...

Njegov način reševanja problemov borbe na štirinestdesetih poljih lepo prikazuje sledeča partija, ki jo je odigral na letošnjem prvenstvu Slovenije.

Š P O R T O Š P O R T

Streliški jubilej v Juršincih

V Juršincih so pred 10 leti ustanovili streliško družino. Letos so to obletnico nad vse svečano proslavili...

V streljanju pa so posamezniki dosegli sledeče rezultate:

Zelezničar (Ptuj) — Rašl Ignac 161 krogov, Zelezničar (Novo mesto) — Klobučar Jože in prav tako član iz SD Juršinci — Vršič Konrad 142 krogov.

Skupinsko pa so sledeči rezultati:

Zelezničar (Ptuj) — 707 krogov, Zelezničar (Novo mesto) — 635 krogov, SD Juršinci 598 krogov.

Tekmovalo je pet članskih ekip z zračno puško.

Na zaključku tekmovanja je predsednik SD Juršinci podelil gostom iz Novega mesta za spomin na gostovanje ter udeležbo v Juršincih lepo, doma izdelano spominsko trofejo...

Po tekmovanju so vse goste odpeljali na skupinski izlet na našo Gomilo, kjer so bili deležni lepega razgleda...

Popoldne pa je družina pripravila nadvse prijeten zabavni program s plesom.

Strelcem v Juršincih želimo pri njihovem delu še mnogo uspeha in volje do še večjega razvijanja celotne dejavnosti!

Rokomet

ŠTAJERSKA ROKOMETNA LIGA

V nedeljo, 12. septembra, se je pričelo tekmovalje v štajerski rokometni ligi, kjer tekmuje osem ekip...

V prvem kolu so gostovali rokometaši Drave v Storah, kjer so premagali domačega Kovinarja z rezultatom 15:9 (8:4) po ne preveč blesteči igri.

Pred 100 gledalci je sodil Zizek iz Maribora. Po vrnitvi iz Stor smo srečali trenerja moške ekipe Bedrača...

Ob slovesu smo mu želeli kar največ sreče ob sestavi ekipe za nedeljski derby s Fužinarjem.

Po naših cestah

Dne 6. 9. 1965 dopoldne je prišlo v Ptuj do trčenja med mopeditom in voznikom osebnega rešilnega avtomobila Mercedes MB 2055...

Dne 5. 9. 1965 popoldne sta v Ptuj na cesti Olge Meglič trčila osebna avtomobila MB 149-91 in MB 17 96...

Dne 5. 9. 1965 je prišlo do trčenja v Hajdini in sicer med tovornjakom TAM 4000 MB 3727 in kombijem (dostavnim) MB 3723...

Radi prepustite svojo besedo možu, ne pa tudi svojih pravic. Po vašem se hvalčnosti najlaže izraza za defanji.

Obljuba je za vas nepreklicna obveznost. Težko vas je pridobiti za veselje, vendar je to tudi včasih potrebno.

Med sodelavci cenijo vašo besedo, ker se je sami vedno držati. Bližnjem poklicno preizkušeno boste dobro prestali.

Osebna kronika

ROJSTVA, POROKE IN SMRTI NA OBMOČJU MATIČNEGA URADA PTUJ

Rodile so: Kristina Petrovič, Vareja 6 — deklko; Matilda Kostanjevec, Mariborska 32 — Ireno; Marija Zuran, Cirkulane 23 — Marijo; Rozalija Kekec, Kicar 45 — Mirana; Marija Čigula, Dornava 22 — Milana; Antonija Veit, Cirkulane 51 — Daniela; Marija Sok, Prešernova 22 — Branka; Stanislava Zinko, Lahonci 33 — Marjano; Leni Nemeč, Središče 18 — Romana; Ana Zupanič, Njiverce 21 — Mirro; Anica Beranič, Cirkovce 58 — Milana; Matilda Horvat, Zagorjčiči 27 — Janeza; Katarina Peirič, Stefana Kovača 19, Murska Sobota — Mirana; Jožefa Petrovič, Turški vrh 21 — Darinko; Marija Sueni, Trnovska vas 44/a — Sabino; Marija Kokot, Dornava 18 — deklko; Marija Vernik, Središče 37 — Darka; Antonija Šerod, Sodinci 71 — Mirna;

Nada Hörfner, Ljutomer, Kidričevo naselje 13 — dečka; Karlina Munda, Sodinci 25 — Dragico; Jera Galun, Stoperce 7 — Sonjo; Martina Erženjak, Zamušani 35 — deklko; Ana Novak, Kukava 29 — Ivana; Matiloda Klarič, Dežno 3 — Branka; Katarina Rabida, Ljubljana, Linhartova 24 — deklko; Frančiška Korenjak, Vareja 62 — deklko; Elizabeta Galirac, Gorickar 32 — Lovrenca; Ana Potisk, Vrhole 27 — Branka; Ivana Janžekovič, Ljutomerska 20 — dečka; Lidija Janičević, Mariborska — dečka; Slavica Zupanič, Markovci 28 — deklko; Angela Klaneček, Njiverce 12 — Franca; Rosita Tušek, Zg. Hajdina 15 — dečka; Ivana Bejjak, Markovci 26 — Jožico; Pavlina Mehmedović, Bodislavci 40 — deklko; Ana Dolanič, Ljutomer, Stara cesta 72 — Gabriela; Jerica Petrovič, Budina 66 — deklko; Mira Horvat, Rajšpova 1 — Saško; Marija Bračić, Placar 22 — Stanka; Anica Bezjak, Ormoška 1 — Andreja; Marija Lašič, Središče 13 — dečka; Veronika Španjič, Gregorčičev drevored 8 — Tatjano; Angela Ferlan, Ljutomer, Ormoška 3 — Mojco; Marija Lampret, Breg 30 — Ireno; Margareta Mlakar, Prepolje 9/a — Andreja; Marija Slanič, Desternik 51 — deklko; Angela Brunčič, Jiršovci 41 — deklko.

Poroke: Alojz Lah, Mariborska 11, in Angela Golob, Dornava 100.

Umrli so: Martin Kramberger, Podvinci 102, roj. 1885, umrl 11. 9. 1965; Jožef Sok, Slovenski trg 6, roj. 1913, umrl 10. 9. 1965; Elizabeta Hrga, Mariborska 13, roj. 1893, umrla 14. 9. 1965.

KOZOROG 21. 12. — 20. 1.

VODNAR 21. 1. — 19. 2.

RIBI 20. 2. — 20. 3.

Čemu zaupate,

zvezdam ali svojim sposobnostim?

OVEN 21. 3. — 20. 4. O vseh stvareh radi dobro premislite, zato pa so vaše odločitve stvarne in uresničljive.

BIK 21. 4. — 20. 5. Raje osebno pomagajte, kot bi samo svetovali, ker je hitra pomoč najboljša.

DVOJČKA 21. 5. — 22. 6. Okrog sebe imate radi mnogo znancev, ker vam samota nikdar ni ugajala.

RAK 22. 6. — 22. 7. Najbogatejši je za vas človek, ki ima lastno mnenje. Zelo ste potrpežljivi, tudi ko drugi izgubljajo živce.

LEV 22. 7. — 22. 8. Pri vsaki besedi in dejanju mislite na to, da bi bili soljudje z vami enakovratni...

DEVICA 22. 8. — 22. 9. Večina vaših odločitev je bila samostojnih, ko pa ste potrebovali nasvet, ste upoštevali tistega, ki je bil najbolj stvaren.

TEHTNICA 22. 9. — 22. 10. Pripravljajte se radi ljudje, ki se ne spomnijo ničesar pametnega in koristnega za bodočnost...

SKORPIJON 22. 10. — 22. 11. Z marljivostjo ste si spravili tudi nekaj premoženja, ki pa vam sedaj ni v breme, temveč v življenjsko olajšavo.

STRELEC 22. 11. — 22. 12. Ze iz najmlajših let ste bili skromni in marljivi. V družini vas zelo potrebujejo, ker ste zelo spretni.